

Julia Kontio

Omaa tietä etsimässä

Klarinettipedagogiopiskelijoiden alan vaihtoon vaikuttavat tekijät

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi

Musiikin tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

9.5.2016

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Julia Kontio Omaa tietä etsimässä, klarinettipedagogiopiskelijoiden alan vaihtoon vaikuttavat tekijät 42 sivua + 1 liite 9.5.2016
Tutkinto	Musiikkipedagogi
Koulutusohjelma	Musiikin tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Soiton opetus
Ohjaaja	MuT, lehtori Annu Tuovila
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat ammattikorkeakoulujen klarinettipedagogiopiskelijoiden hakeutumiseen toiselle alalle. Halusin valita opinnäytetyöni sellaisen aiheen, joka selkeyttäisi ja samalla hyödyttäisi omaa matkaani musiikkipedagogiksi. Opintojeni loppuvaiheessa pohdin paljon työllistymiseen, musiikin alaan ja alan vaihtoon liittyviä asioita ja huomasin joidenkin kanssaopiskelijoiden elävän samojen ajatusten äärellä. Tästä syntyi kiinnostus selvittää klarinettipedagogiopiskelijoiden ajatuksia alan vaihtoon ja toisen alan opiskeluun liittyviin tekijöihin.</p> <p>Opinnäytetyön aineisto on kerätty kyselylomakkeen muodossa kahdeksalta klarinettipedagogiopiskelijalta eri puolilta Suomea. Jokainen vastaaja opiskelee tai on opiskellut toista alaa klarinettipedagogiopintojensa ohella tai niiden jälkeen. Kyselylomakkeessa kysyttiin kysymyksiä liittyen klarinettipedagogiopintoihin, toisen alan opintoihin, taustoihin ja näkemyksiin tulevaisuudesta.</p> <p>Kyselylomakkeen purkamisen lisäksi tutustuin eri ammattikorkeakoulujen musiikkipedagogiopintojen sisältöön ja niihin liittyviin muutoksiin sekä kirjallisuuteen liittyen epävarmuuden ja stressin vaikutuksista työelämään. Näiden aihealueiden käsittely auttoi minua hahmottamaan laajemman kokonaisuuden liittyen musiikkipedagogiopintoihin ja tulevaisuuteen.</p> <p>Vastauksista ei löytynyt yhtä alan vaihtoon liittyvää yhtenevää tekijää enkä sellaista toisaalta lähtenyt hakemaankaan. Jokaisella klarinettipedagogiopiskelijalla oli oma tarina ja omat subjektiiviset kokemuksensa kerrottavanaan eikä kyselylomake jälkikäteen ajateltuna ollut välttämättä paras vaihtoehto näin moniulotteisen asian avaamiseksi. Kyselylomake kuitenkin mahdollisti tehokkaan ja edullisen tavan toteuttaa opinnäytetyö sellaisesta aiheesta, jota pidän itse merkityksellisenä.</p>	
Avainsanat	klarinettipedagogi, musiikkipedagogi, työttömyys, työllistyminen, alan vaihtaminen

Author Title Number of Pages Date	Julia Kontio Creating my Own Path – Factors Behind Clarinet Pedagogy Students' Career Change 42 pages + 1 appendix 9th May 2016
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Instrumental Pedagogy
Supervisor	Annu Tuovila, Dmus
<p>The purpose of the thesis was to find out the main reasons why clarinet pedagogy students switch over to other fields of study. I chose this subject to help my own journey to become a music teacher by clarifying the unanswered questions I have for myself and for my future. During the latter part of my studies I thought a lot about the possibilities to employ myself with the Bachelor of Music degree, and switching over to another field entirely was also in my mind as a possibility. I noticed that some of my fellow students were struggling with the same questions. These discussions gave me a spark to investigate how students in my field felt about the possibility to employ oneself with our music degree and about the idea to switch over to another field.</p> <p>Material for the thesis was collected from different parts of Finland with a questionnaire. Respondents included eight clarinet pedagogy students. Each of the respondents were studying or had studied a different major subject while or after the clarinet pedagogy studies. In the questionnaire, I asked about the clarinet pedagogy studies, the studies in the other field, respondent background and the ideas about the possibility of a future employment with the Bachelor's degree in Music.</p> <p>I got acquainted with the student responses and with the curriculum of the music pedagogy degree in different universities of applied sciences in Finland. I also got acquainted with the changes happening in the applied science universities in the field of music pedagogy and relevant literature on how change and uncertainty affect the idea of working life. Processing this information helped me to understand the entity of music pedagogy studies and its future.</p> <p>In the responses, I could not find any single reason why people wanted to switch their field of study. Each respondent had their own story, their own experiences and reasons for making the change. In retrospect, the questionnaire was not the best way to approach a question this wide and diverse. Still the use of questionnaire was a reasonable choice, because it gave me the possibility to study this interesting subject in the short time span the thesis provided.</p>	
Keywords	Clarinet pedagogy, music pedagogy, unemployment, employment, career change

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Musiikin opiskelu Suomessa	2
2.1	Musiikin alan opiskelupaikan valinta	2
2.2	Muutosten vaikutus musiikkipedagogiopiskelijoihin	5
3	Mietteitä työllistymisestä	6
3.1	Muutkin musiikkipedagogit saman aiheen äärellä	6
3.2	Musiikin alan työllisyystilanne Suomessa	9
3.3	Työelämän epävarmuus	10
4	Kyselylomakkeen esittely ja menetelmän kuvailu	12
5	Vastausten käsittely	15
5.1	Klarinettipedagogiopiskelijan näkökulmia kolmannen asteen opiskelupaikan valintaan	15
5.2	Klarinettipedagogiopiskelijan näkemyksiä musiikkipedagogin opinnoista	17
5.3	Klarinettipedagogiopiskelijan alan vaihtaminen	23
5.4	Klarinettipedagogiopiskelijan ajatuksia tulevaisuudesta ja töistä	27
6	Pohdinta ja yhteenveto	35
	Lähteet	40
	Liitteet	
	Liite 1. Kyselylomake	

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää klarinettipedagogien alan vaihtoon liittyviä tekijöitä sekä kyselyyn vastanneiden näkemyksiä. Kiinnostus aiheeseen syntyi opiskeluvuosista, joiden aikana tiedostaen tai tiedostamattani pohdin, prosessoin ja kartoitin mielessäni muusikon ja musiikkipedagogin alaan ja alan vaihtoon liittyviä osa-alueita, vaihtoehtoja ja tuntemuksia. Suomen työttömyysasteen nousu, muusikoiden huono työllistymistilanne ja epävarmuus tulevaisuudesta aiheuttivat klarinetinsoiton opiskelujeni rinnalle huolta ja epävarmuutta. Tämä näyttäytyi oman kokemukseni mukaan luovuuteni rajoittumisena, epäonnistumisista yhä työläämpänä selviytymisenä, uskon puutteena ja edellä mainittujen asioiden välittämisenä oman soittamiseni kautta yleisölle, opettajille, kanssaopiskelijoille sekä kaikkein merkityksellisimpänä omille korvilleni.

Opinnäytetyötä työstäessäni ja kanssaopiskelijoiden kanssa keskustellessani esiin nousi runsaasti samojen ongelma-alueiden ja epävarmuustekijöiden kanssa painivia opiskelijoita, mutta joukossa oli myös niitä, jotka eivät kokeneet tarpeelliseksi pohtia edellä mainittuja asioita. Osa asiaa pohtivista opiskelijoista oli ratkaissut ongelman hakeutumalla opiskelemaan toista alaa klarinetinsoiton opintojen rinnalle, osa oli jättänyt klarinetinsoiton opintonsa kesken ja osa oli valmistumisensa jälkeen hakeutunut muihin opintoihin, mikäli klarinettipedagogin työtä ei ollut löytynyt. Aihealueen keskusteluista ja omista mietteistäni syntyi päätös kirjoittaa opinnäytetyön muotoon ajatuksia, ideoita, tehtyjä valintoja, tunnetiloja ja selviytymisen tarinoita tueksi niin itselleni kuin saman ongelman kanssa painiville klarinetti- tai muun instrumentin musiikkipedagogeille.

Opinnäytetyö on rajattu koskemaan sellaisia klarinetinsoiton opiskelijoita, jotka opinnäytetyön teon aikana opiskelivat tai ovat vuosien 2010 - 2015 aikana opiskelleet jossain suomalaisista ammattikorkeakouluista musiikkipedagogilinjalla pääaineenaan klarinetti. Opinnäytetyöhön on otettu mukaan kaikki tavoitetut ja osallistumiseen halukkaat klarinetinsoiton opiskelijat Metropolia Ammattikorkeakoulusta, Turun ammattikorkeakoulusta, Lahden ammattikorkeakoulusta sekä Savonia-ammattikorkeakoulusta. Jyväskylän, Oulun, Tampereen ammattikorkeakouluissa, ammattikorkeakoulu Noviassa tai Centria ammattikorkeakoulussa ei saadun tiedon mukaan ollut opinnäytetyön kohderyhmään kuuluvia henkilöitä. Tämän tiedon sain kyseisten ammattikorkeakoulujen opettajilta, opinto-ohjaajilta, opiskelijoilta, entisiltä opiskelijoilta, oppilaskunnan hallitukseen kuuluvilta hen-

kilöiltä sekä omasta verkostostani. Virallisten tietojen saamiseksi tarvittua ammattikorkeakoulujen tutkimusluvan anomista en kokenut opinnäytetyön resurssien puitteissa tarpeelliseksi.

Opinnäytetyössä tarkastelen neljää aihealuetta kyselyyn osallistuneiden suhteessa klarinettipedagogiopintoihinsa sekä ajatuksiin alan vaihtamisesta. Näitä ovat (1) taustat haikutumiselle kolmannen asteen oppilaitokseen musiikkialalle, (2) klarinettipedagogiopinnot ja niihin liittyvät ajatukset ja tuntemukset, (3) toiseen opiskelupaikkaan päätyminen ja tähän liittyvät ajatukset ja tuntemukset sekä (4) näkemys tulevaisuudesta. Aineistonkeruutapana käytin kyselylomaketta (liite 1) ja lähetin sen kaikille osallistuneille henkilöille sähköpostitse alkusyksyn 2015 aikana. Kyselylomake sisältää sekä valmiiksi strukturoituja että avoimia kysymyksiä. Vastaukset olen kerännyt sähköisinä loppusyksyn 2015 aikana.

Opinnäytetyö koostuu kuudesta luvusta. Johdantoluvussa esittelen taustatietoja, tutkimuskysymykset ja opinnäytetyön rakenteen. Kaksi seuraavaa lukua muodostavat teoreettisen osion. Ensimmäisessä osiossa käsittelen klarinettipedagogin opiskelumahdollisuuksia Suomessa, tekijöitä liittyen kolmannen asteen opiskelupaikan valintaan sekä pintapuolisesti musiikkipedagogin opintosuunnitelmia. Toinen osio pitää sisällään samaan aiheeseen liittyvien opinnäytetöiden ja selvitelmiä läpikäyntiä sekä kirjallisuuskatsauksen Suomen työmarkkinatilanteesta ja työllisyysasteesta taidealoilla. Neljännessä luvussa olen esitellyt kyselylomaketta ja siihen liittyviä menetelmiä. Teemoittain jaetut vastaukset olen esitellyt viidennessä luvussa, ja näitä seuraa pohdinta ja opinnäytetyön yhteenveto luvussa kuusi.

2 Musiikin opiskelu Suomessa

2.1 Musiikin alan opiskelupaikan valinta

Musiikkialan tutkinnon suorittaneilla on yleensä pitkä kokemus soittamisesta, sillä ensikosketus musiikkiin on usein saatu jo lapsena musiikkiharrastuksen parista. Näin ollen voidaan sanoa, että musiikin alan ammattilaiset ovat yksi maamme koulutetuimmista ryhmistä (Karhunen 2005, 18). Suomessa peruskoulun jälkeen jatketaan opiskelua joko ammattioppilaitoksessa tai lukiossa, ja yhä useammat suorittavat yhtä aikaa sekä lukion

että ammatillisen perustutkinnon (Mitä opintojen jälkeen 2016). Usealle muusikolle ja myös itselleni kaksoistutkinto (ylioppilastutkinto ja konservatoriossa suoritettava muusi-
kon perustutkinto) on ollut luonnollinen jatke aiemmalle peruskoulun ja musiikkiopiston
yhdistelmälle. Ei myöskään ole tavatonta opiskella musiikkiopistossa lukion ohella.

Tässä luvussa esittelen eri vaihtoehtoja musiikin opiskelulle Suomessa. Symbio Living
Labin Porvoo Works -tapahtuman (Manninen & Perintö 2012) yhteydessä selvitettiin lu-
kiokäisten nuorten odotuksia tulevaisuudesta sekä suhtautumista tulevaan työelämään.
Selvityksen mukaan hieman alle puolet lukiolaisista haluaisi opiskelemaan yliopistoon.
Toisena vaihtoehtona lukion jälkeisissä suunnitelmissa oli ammattikorkeakoulu. Molem-
mista vaihtoehdoista löytyy mahdollisuus musiikkiopintoihin: Musiikkia pääaineenaan voi
Suomessa opiskella seitsemässä eri yliopistossa, tosin musiikin maisteriksi valmistumi-
nen on mahdollista ainoastaan Taideyliopistossa (ent. Sibelius-Akatemia), joka tarjoaa-
kin käytännön musiikin opiskelulle arvostetuimmat ja monipuolisimmat puitteet ja suun-
tautumisvaihtoehdot. Helsingin, Turun ja Jyväskylän yliopistosta voi valmistua filosofian
maisteriksi musiikkitiede pääaineenaan ja Jyväskylän yliopisto tarjoaa myös vaihtoehtoi-
sesti musiikkikasvatuksen pääaineopintoja. Oulun yliopistossa voi opiskella kasvatustie-
teen maisteriksi musiikkikasvatus pääaineenaan ja Itä-Suomen yliopistosta voi valmistua
teologian maisteriksi, ortodoksinen teologia ja kirkkomusiikki pääaineenaan. (Mitä opin-
tojen jälkeen 2016; Musiikinopetus Suomessa 2016)

Musiikkipedagogiksi voi opiskella yhdeksässä Suomen ammattikorkeakoulussa, tosin
Karelia-ammattikorkeakoulu tarjoaa opintoja vain kevyen musiikin parissa. Muita kol-
mannen asteen musiikinalan tutkintonimikkeitä ovat muun muassa musiikkiteknologi ja
muusikko. (Musiikkipedagogi 2016; Musiikinopetus Suomessa 2016) Alla olevasta tau-
lukosta (taulukko 1) löytyy Karhusen tekemä (2005, 11) koonti Suomessa tarjottavista
musiikin alan tutkintonimekkeistä. Tutkintonimikkeet on eritelty koulutustason mukai-
sesti. Näiden lisäksi Suomessa on myös mahdollista suorittaa taulukosta puuttuva
ylempi ammattikorkeakoulututkinto.

Taulukko 1. Musiikin koulutus Suomessa ilman aikuis- ja näyttötutkintoja (Karhunen 2005, 11).

Toinen aste / Konservatorio	Kolmas aste / Ammattikorkeakoulu	Kolmas aste / Taideyliopisto
<ul style="list-style-type: none"> • Musiikkialan perustutkinto • muusikko • laulaja • säestäjä • yhtyeuusikko • orkesterimusikko • kirkkomuusikko • musiikkiteknologi • pianovirittäjä 	<ul style="list-style-type: none"> • Muusikko AMK • orkesterimusikko • säestäjä • laulaja • teatterimusikko • kirkkomuusikko • Musiikkipedagogi AMK 	<ul style="list-style-type: none"> • Musiikin maisteri • laulaja • muusikko • kirkkomuusikko/kanttori • säveltäjä • kapellimestari • musiikkipedagogi • musiikkiteknologi • taidehallinto

Suomessa on siis monipuoliset mahdollisuudet opiskella musiikkia sekä toisen että kolmannen asteen oppilaitoksessa ja tarjonta jakautuu asumistiheyden mukaisesti eri puolille Suomea. Karhunen (2005, 18–22) selvitti, että muusikon perustutkinnon jälkeisessä kolmannen asteen opiskelupaikan valinnassa tärkeimpiä valintakriteereitä olivat oppilaitoksen sijainti, maine ja koulutussuuntaus. Myös kiinnostus alaan, halu alan ammattilaiseksi ja hyvämaineinen opettaja osoittautuivat tärkeiksi tekijöiksi. Ruotsinkieliset opiskelijat pitivät tärkeänä oppilaitoksessa tapahtuvan ryhmäopetuksen sekä tulevan instrumenttiopettajan ruotsinkielisyyttä.

Karhunen (2005, 18–22) mukaan yhä useampi hakija pohtii tulevaa henkilökohtaista suhdettaan opettajaan, sillä nykyään saman opettajan ohjauksessa halutaan jatkaa mahdollisimman pitkään. Mielenkiintoista on, että ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden keskuudessa kiinnostus musiikin alaa kohtaan syynä jatko-opinnoille oli ainoastaan neljänneksellä. Miesten ja naisten välillä on myös eroavaisuuksia, kun tutkitaan musiikin jatko-opintojen valintakriteerejä: Nais-musiikkipedagogeista neljännes mainitsi valintaansa vaikuttavan kiinnostuksen ja lähes puolet sijainnin. Miehistä kiinnostuksen perusteella oli oppilaitoksen valinnut yli kolmannes ja sijainnin perusteella neljännes. Aikuis-koulutuksessa olleissa noin puolet olivat valinneet opiskelupaikkansa sijainnin vuoksi. Tämä johtuu Karhunen (2005, 18–22) mukaan luonnollisesti siitä, että koulutus on usein suoritettu oman työn ohessa tai jopa omassa työpaikassa eli musiikkioppilaitoksessa.

2.2 Muutosten vaikutus musiikkipedagogiopiskelijoihin

Nykyisin musiikkipedagogiksi opiskelu kestää neljä vuotta ja pitää sisällään 240 opintopistettä. Ennen vuotta 2014 aloittaneiden musiikkipedagogiopiskelijoiden koulutuksen laajuus on 270 opintopistettä, mikä vastaa neljää ja puolta vuotta. Uudistus astui voimaan, kun Laissa ammattikorkeakoululain muuttamisesta (325/2015) päätettiin, että ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tulisi pituudeltaan vastata vähintään kolmen ja enintään neljän lukuvuoden päätoimisia opintoja (Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta 2015). Muutos vastaa Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n kulttuurialan kehittämissuunnitelman linjauksia (Ammattikorkeakoulu-uudistuksen aikataulu 2014).

Vuoden 2014 alussa on uudistettu myös ammattikorkeakoulujen rahoitusohjausta ja toimilupia, ja sen seurauksena on otettu käyttöön uusi rahoitusmalli. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitukseen liittyvää lainsäädäntöä on muutettu siten, että rahoituskriteereissä ja rahoituksen määräytymisperusteissa kiinnitetään huomiota ammattikorkeakoulujen toiminnan laatuun, vaikuttavuuteen ja tehokkuuteen (Hallitusneuvoksen muistio 2013). Muutoksia on tapahtunut myös ammattikorkeakoulujen tutkintorakenteissa ja koulutusjärjestämisessä. Esimerkiksi Joensuun (nyk. Karelia) ja Lahden ammattikorkeakoulussa klassisen musiikin koulutus on lopetettu kokonaan. Mielestäni ristiriitaista on, että valtio on leikannut lähes viidesosan ammattikorkeakoulujen rahoituksesta, mikä on tarkoittanut muun muassa aloituspaikkojen ja opetushenkilöstön vähentämistä eli laadun heikkeneemistä (Ahvenjärvi 2013). Silti uudistusten myötä laatu on määritelty yhdeksi kriteeriksi rahoituksen määrää arvioidessa.

Tutkintorakenteiden osalta havaitsin, että uudistukseen saakka musiikkipedagogin tutkintoon kuuluvat opinnot ovat olleet lähes identtiset jokaisessa kyseisessä koulutusta tarjoavassa ammattikorkeakoulussa. Tämä lienee johtunut yhdenmukaisista tutkintovaatimuksista, esimerkiksi instrumenttiopinnoissa C- ja B-kurssien suorittamisesta. Kun tarkastelin klassisen suuntauksen musiikkipedagogin tutkintorakenteita lukuvuoden 2015–2016 osalta, havaitsin tutkintorakenteiden sisältävän oppilaitosten välillä yhtenevän rungon. Jokainen runko sisältää muun muassa perusopintoja, instrumenttiopintoja, pedagogisia opintoja ja opinnäytetyöhön liittyviä opintoja. Jos opintoja tarkastellaan ammattikorkeakoulukohtaisesti, voivat opintojen osa-alueet poiketa sisällöltään paljonkin eri painopistealueiden välillä. Poikkeavuudet liittyvät enimmäkseen monialaisen osaamisen ke-

hittämiseen. (Musiikinopetus Suomessa 2016; Metropolia Ammattikorkeakoulu 2015; Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2015; Savonia-ammattikorkeakoulu 2015; Oulun ammattikorkeakoulu 2015) Opintoihin on viime aikoina otettu mukaan entistä enemmän muun muassa yrittäjyyteen liittyvien asioiden opiskelua ja työelämään valmennusta. Kun oppilaitokset aikaisemmin valmensivat opiskelijoita valmiin maailman ammatteihin ja työelämään, nykyään on entistä tärkeämpää kehittää taitoja, joiden avulla selvitään myös epävarmassa maailmassa ja yllättävissä tilanteissa, jotka ovat nykyajan todellisuutta (Venkula 2005, 69).

3 Mietteitä työllistymisestä

3.1 Muutkin musiikkipedagogit saman aiheen äärellä

Valli ja Perkkilä (2007, 104) kehottavat tutustumaan selvityksen alla oleviin aihealueisiin aikaisempien selvitysten ja tutkimusten avulla. Havaitsin, että muusikoiden työllistymistä, työttömyyttä ja työmarkkinoita Suomessa onkin selvitetty runsaasti muun muassa opinnäytetöiden avulla. Työmarkkinoiden jatkuva muuttuminen ja heikko ennustettavuus ovat mahdollisesti vaikuttaneet siihen, että musiikin opiskelijat ovat kiinnostuneita selvittämään juuri omaan tulevaisuuteen liittyviä tekijöitä. Myös muusikoiden yrittäjyydestä löytyi runsaasti materiaalia, mutta jätin kyseisen näkökulman tarkoituksella opinnäytetyöni rajauksen ulkopuolelle. Seuraavaksi esittelen opinnäytetöitä, jotka liittyvät samaan aihealueeseen kuin tämäkin opinnäytetyö.

Elisa Mäkelä (2012) on tehnyt Oulun seudun ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelmasta valmistuneille ”Töitä muusikolle?” nimisen kyselyn muusikoiden työllistymisestä. Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä tietoja työtilanteesta vuoden, kolmen ja viiden vuoden jälkeen valmistumisesta, mikä mahdollisti sekä lyhyen että pitkän aikavälin kartoituksen liittyen työelämän kehittymiseen. Opinnäytetyön toisena tavoitteena oli selvittää valmistuneiden sijoittumista maantieteellisesti Suomessa ja ulkomailla sekä kerätä palautetta musiikin koulutusohjelmalle sen kehittämiseksi. Mäkelän tuloksista kävi ilmi, että Oulun seudun ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelmasta valmistuneet ovat työllistyneet erittäin hyvin, ja suurin osa valmistuneista oli sijoittunut Pohjois-Pohjanmaalle ja sitä ympäröiviin maakuntiin. Myös palautetta koulutusohjelman kehittämiseksi

oli tullut runsaasti. Mielenkiintoista on se, että Mäkelän mukaan vakituisia ja määräaikaisia työsuhteita oli vuoden, kolmen ja viiden vuoden jälkeen valmistumisesta yli 70 prosenttia, mikä viittaisi melko hyvään työllistymistilanteeseen kyseisessä kohderyhmässä. Tarkkaa jakoa määräaikaisiin ja vakituisiin työllistymisiin ei kuitenkaan tehty, jolloin suurikin osa työllistymisestä on voinut jäädä aikajaksoltaan lyhyeksi. Mäkelä kuitenkin mainitsi vakituisten työsuhteiden määrän kasvaneen otoksia seurattaessa. (Mäkelä 2012)

Ranja Purma (2012) on selvittänyt musiikkialan perustutkinnon vuosina 2005 – 2010 suorittaneiden sijoittumista työelämään ja jatko-opintoihin kyselyn muotoon toteutetussa opinnäytetyössään ”Kyllä hyvät aina töitä saa”. Työelämään sijoittumisen lisäksi Purma selvitti minkälainen toimeentulon taso kohderyhmään sijoittuneilla henkilöillä on, ovatko musiikilliset taustat ja työhistoria vaikuttaneet töiden saantiin sekä minkälaisia käsityksiä vastaajilla on opinnoistaan erityisesti työllistymisen näkökannalta. Purma käytti vastausten lisäksi Tilastokeskuksen, Opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen sekä opilaitosten tilastotietoja sekä näistä muodostettuja analyyseja ja raportteja. Näiden perusteella musiikkialan perustutkinnon suorittaneet ovat sijoittuneet hyvin työelämään. Suurin osa musiikkialan perustutkinnon suorittaneista on jatkanut opintojaan korkeakoulussa, joten sijoittuminen jatko-opintoihin on myöskin onnistunut erityisen hyvin. Vastausten perusteella työttömyysaste oli matala, tosin vakituisen työsuhteen saaminen osoittautui vaikeaksi. Monet vastaajista olivat työllistyneet freelancefreelancereina, jolloin matala palkkataso ja vähäinen työmäärä olivat muodostuneet keskeisimmiksi ongelmiksi. (Purma 2012)

Myös Lahden ammattikorkeakoulusta valmistunut Jari Ylä-Lahti (2009) on selvittänyt esittävän musiikin ja instrumenttiopetuksen linjalta valmistuneiden sijoittumista työelämään. Ylä-Lahti halusi opinnäytetyössään ”Riittääkö töitä?” selvittää yleisen työllisyystilanteen lisäksi sitä, kuinka moni työelämässä olevista vastaajista sijoittui musiikkialan töihin ja kuinka päätoimista työ on ollut. Kuten Mäkelä, myös Ylä-Lahti halusi selvittää, mitkä koulutuksen opinnot olivat hyödyllisimpiä ja mitkä toisaalta tarpeettomimpia nykyisen työn kannalta. Vastausten perusteella musiikin tutkinnon suorittaneista kolme neljäsosaa työllistyi musiikin alan töihin puolen vuoden sisällä valmistumisesta. Kuten Purmankin tulosten mukaan, myös Ylä-Lahti tuli siihen tulokseen, että työn määrä ja työsuhteen laatu vaihtelevat paljon ja määräaikaisen työn löytyminen musiikin alalta oli vastanneiden joukossa selvästi yleisempää kuin vakituisen työn saaminen. Suurin yksittäinen työllistäjätyyppi vastaajien keskuudessa oli perustason musiikin opetusta antavat julkiset

musiikkioppilaitokset. Ylä-Lahden vastausten mukaan myös työelämän suuntaan verkostoitumisella voi olla merkitystä tulevaisuuden työnsaannin kannalta. (Ylä-Lahti 2009)

Opinnäytetöitä on tehty myös instrumenttikohtaisina selvityksinä. Noora Karjalainen (2008) on selvittänyt opinnäytetyössään "Palapelin kokoamista" Helsingin ammattikorkeakoulu Stadiasta (nyk. Metropolia Ammattikorkeakoulu) valmistuneiden huilupedagogien työelämään ja jatkokoulutukseen liittyviä asioita sekä koulutustyytyväisyyttä. Karjalainen haastatteli seitsemää vuonna 2004 - 2007 valmistunutta huilupedagogia ja tuli siihen tulokseen, että musiikkipedagogin koulutuksella voi tehdä monenlaisia työtehtäviä erilaisissa työympäristöissä kuten musiikkiopistossa, konservatoriossa tai orkesterissa. Haastattelujen perusteella hyödyllisimpiä opintoja työelämän kannalta olivat ainedidaktiikka ja opetusharjoittelu. Ryhmäopetuksen ohjaus ja muusikon käytännön asioihin liittyviä kursseja olisi saanut olla enemmän. Heli Kettunen (2012) selvitti Oulun seudun ammattikorkeakoulun alttoviulupedagogikoulutuksen pedagogisten opintojen sisältöä ja sitä, kuinka hyvin opinnot vastaavat käytännön työelämään. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää alttoviuluopettajaksi opiskelevien tulevaisuudennäkymiä työelämässä. Kettunen totesi, että alttoviulupedagogien työtilanne on haastava, sillä vakituisia virkoja ei ollut tarjolla ilman toisen oppiaineen osaamista. Toisaalta myöskään vaadittua koulutusta ei opinnäytetyön tekohetkellä ollut tarjolla. Kettunen ehdottikin kyseistä asiaa käsiteltäväksi opintosuunnitelmien parissa työskentelevien keskuuteen. (Kettunen 2012)

Myös lauluopiskelijoiden ammatinvalintaan liittyen on tehty opinnäytetyö. Maria Mannermaa (2012) on selvittänyt opinnäytetyössään "Mikä meitä laulattaa" ammatillista alaa vaihtaneiden lauluopiskelijoiden urasuunnitelmia ja merkityksiä, joita he olivat antaneet tutkintoon johtaville lauluopinnoilleen. Erityisesti Mannermaa oli kiinnostunut sellaisista lauluopiskelijoista, joilla oli jo tutkinto hankittuna aikaisemmasta ammatillisesta koulutuksesta. Mannermaa käsitteli opinnäytetyössään havainnollistavia näkökulmia esimerkiksi opiskelijaäitien suhtautumista opiskelumotivaatioon. Tulosten mukaan harrastusmielessä hankittu osaaminen, intohimo laulua kohtaan ja halu kokeilla kykyjään laulun opiskelun saralla vaikuttivat myönteisesti lauluopiskeluun. Lisäksi lauluopinnoille oli asetettu tavoitteita, jotka saattoivat liittyä työllistymiseen. (Mannermaa 2012)

Yleisesti pedagogien sijoittumista työelämään on selvittänyt Elina Nikoskinen (2010) kirjassaan "Humanistisesta ammattikorkeakoulusta työelämään". Nikoskinen on käsitellyt työllistymisen lisäksi aiheita liittyen koulutuskokemuksiin ja jatko-opiskelumahdollisuuksiin. (Nikoskinen 2010) Yhteenvedon tavoin aikaisemmille samaan aihealueeseen liittyville

opinnäytetöille voidaan todeta, että pedagogien työllistymistä on selvitetty runsaasti eri näkökulmista ja tekijöiden eri intresseistä lähtöisin. Jatkuvasti muuttuvan yhteiskunnan vuoksi ei mielestäni voida kuitenkaan tehdä luotettavia pitemmän aikavälin ennusteita liittyen muusikoiden työllistymiseen eikä myöskään voida päätellä, että luvussa käsiteltyjen opinnäytetöiden tulokset olisivat samat, jos opinnäytetyöt toteutettaisiin nyt uudelleen.

3.2 Musiikin alan työllisyystilanne Suomessa

2000-luvun alussa Suomessa valmistui noin 400 musiikin alan ammattilaista vuosittain. Kyseisen kohderyhmän työllistymistä tarkasteltaessa olisi määriteltävä ammattikunnan koon lisäksi olemassa olevien ja tarjolla olevien työpaikkojen määrä. Musiikkipedagogien ja orkesterimuusikoiden osalta tarkka määrittely on mahdollista, mutta freelancepohjalta toimivien keikkailijoiden ja yrittäjien työpaikkojen määrään vaikuttaa muun muassa musiikkialan yleinen tilanne, musiikin rooli esimerkiksi levymarkkinoilla ja trendisuuntaukset. Työllistymisen lisäksi on tärkeää arvioida myös toimeentulon riittävyyttä. Karhusen (2005) tutkimuksen mukaan juuri toimeentulo on osoittautunut ongelmalliseksi jopa sellaisille ammattiryhmille, joilla musiikin alan työtä on ollut tarjolla. (Karhunen 2005, 63.)

Koulutusmäärien oikeellisuutta arvioitaessa olisi mielestäni tärkeää ymmärtää, että suurin osa musiikkialalta valmistuneista omaa jo ennestään musiikkialan koulutusta, sillä alalla on runsaasti monimuotoista, täydentävää ja osittain myös limittäistä koulutustarjontaa. Lisäksi vaikka musiikkialalle koulutetut työllistyvätkin pääsääntöisesti musiikkialalle ja musiikin ammatteihin, ei vakinaista työtä ole välttämättä tarjolla. Työttömyyttä suuremmaksi ongelmaksi Karhunen (2005, 64–66) mainitsee suuren määrän osa- ja määräaikaaisuuksia ja huonoja työehtoja. Karhusen (2005, 64–66) tutkimuksessa erityisesti musiikkipedagogit kokivat ongelmaksi epämääräiset työsopimukset ja huonosti järjestetyt työ-olosuhteet.

Luovaa työtä tekevien taiteilijoiden on Eteläpellon, Collinin ja Saarisen (2007, 10) sekä Vähäsantasen (2007, 162) mukaan uudistuttava persoonallisesti, jotta he voisivat oppia työssään uutta. Tämä tarkoittaa työidentiteetin uudelleen määrittelyä ja oman työn tavoitteen sekä oman tehtäväroolin uudistamista. Musiikin alalta valmistuneen on esimerkiksi suhtauduttava avoimesti koko musiikin alaan, ei ainoastaan oman suuntautumisensa. Uudistautumisen seurauksena syntyvä uusi työidentiteetti heijastuu siihen, miten työntekijä näkee itsensä ammattilaisena, millaiseksi hän hahmottaa omat oppimis- ja

kehitystarpeensa ja kuinka motivoitunut hän on oppimaan uutta. Musiikin alalta valmistuneet eivät voi olettaa päätyvänsä pysyvään työympäristöön tai paikkaan, jossa tarvetta olisi ainoastaan omalle marginaaliosaamiselleen. Marginaaliosaamista opiskelleena juuri tämä asetelma tuntuu itsestäni hankalalta, sillä koen, että musiikkipedagogin työn luonteeseen kuuluu luonnollisesti jokapäiväinen oppiminen ja itsensä kehittäminen. Jos tämän lisäksi minulta vaaditaan uudistautumista, työidentiteetin uudelleen määrittelyä ja osaamiseni laajentamista, herää epäily työssä jaksamisesta ja marginaaliosaamiseni heikkenemisestä.

Toisaalta musiikkipedagogin eli ammatillisen opettajan asema on siinä mielessä erityinen, että hän voi toimia samanaikaisesti sekä opettajana että oman ammattialansa ammattilaisena. Tällöin työ olisi vaihtelevampaa ja jatkuva oman osaamisen päivittäminen olisi myös mahdollista. Muutostilanteissa opettajien aikaisempaa yksilöllistä elämänhistoriaa ja kokemuksia ei kuitenkaan aina oteta huomioon, vaan odotetaan, että ammatillinen opettaja omaksuu uutta ”tyhjänä tauluna”. Lisäksi ammatillisen koulutuksen muutokset ovat jatkuvia ja melko ennakoimattomia, jolloin ammatti-identiteetin rakentaminen tulevaisuutta varten voi olla vaikeaa ja epävarmaa. (Vähäsantanen 2007, 169, 172.)

Karhunen (2005, 63–66) havaitsi mielenkiintoisen ristiriidan verratessa arvioita omasta työtilanteesta ja yleisesti alan työtilanteesta. Musiikin alan työtilannetta arvioitiin melko huonoksi, mutta oma tilanne huomattavasti positiivisemmaksi. Karhunen on havainnut saman ilmiön myös muissa vastaavissa tutkimuksissa ja ehdottaa ilmiölle kahdenlaista selitystä: Yleinen keskustelu musiikin alan huonosta tilanteesta on omaksuttu ilman oma-kohtaista kokemusta tai luottamus omiin kykyihin ja pärjäämiseen on niin vahva, ettei huonon yleistilanteen anneta vaikuttaa. Jälkimmäinen selittäisi myös musiikin alan koulutuksen suosiota. (Karhunen 2005, 63–66.) Musiikin suosiota voi selittää myös Vesterisen ja Suutarisen (2011, 20) teoria uuden sukupolven työelämän tavoitteista, joita eivät enää ole parempien ansioiden tai työn korkean statuksen perässä juokseminen, vaan itsensä työn kautta toteuttaminen ja itselleen mielenkiintoisten asioiden parissa työskentely.

3.3 Työelämän epävarmuus

Nykyajan työelämää kuvaavat lyhyet työsuhteet ja niiden katkokset, epäjatkuvuus ja epävarmuus (Poutanen 2014, 77). Tämä pätee erityisesti taidealoihin. Musiikin koulutus-

ten opintotarjonnan laajuudesta huolimatta yli puolet nuorista ja enimmäkseen naiset olivat Mannisen ja Perinnön (2012) selvityksessä huolestuneita tulevaisuuden työnsaanista. Nuoret pitivät palkkaa tärkeimpänä asiana työssä ja eniten heitä pelotti työttömyys. Erityisesti musiikin alalla on ollut julkista keskustelua molemmista tekijöistä, mikä ei ainakaan tuo turvallisuuden tunnetta alan valintaan liittyen. Ryhäsen (2007) mielestä kysymys on siitä, ettei taiteen tekemistä arvosteta kovin korkealle. Taiteilijalle ei haluta maksaa suurta palkkaa, koska taiteilija tykkää työstään. Jos työ on mielekästä, ei siitä tarvitse saada kunnollista korvausta. Toisaalta modernin urahjauksen tavoitteena ei ole koulutusta vastaavan työn etsiminen, vaan intohimoa vastaavan työn luominen tai löytäminen sekä sen tunnistaminen, mitä oikeasti haluaa tehdä (Poutanen 2014).

Mannisen ja Perinnön (2012) selvityksen mukaan reilu puolet nuorista eivät usko sukupuolen vaikuttavan työnhakuun, mikä kuitenkin kertonee yhdenvertaisuuden ja työelämän tasa-arvon lisääntymisestä (Manninen & Perintö 2012; Työ- ja elinkeinoministeriö 2016). Jotain on siis tehty oikein. Valitettavasti epävarmuus silti on nykypäivänä yhä enemmän ilmenevä ja vaikuttava tekijä. Työelämä on vaihtuvien ja vaikeasti ennustettavien markkinavoimien armoilla, lisäksi teknologinen murros vaikuttaa luontoon, yhteiskuntaan ja ihmisiin ennustamattomalla tavalla. (Venkula 2005, 14, 22.) Pelosta keskeisimpänä on vaara tulla tarpeettomaksi ja hyödyttömäksi ja samalla jäädä sosiaalisesti eriarvoiseksi yhteiskunnan pelisääntöjen murroksessa (Julkunen 2007, 42).

Venkula (2005, 26) määrittelee varmuuden, ennustettavuuden ja suunniteltavuuden käsitteiksi, jotka koetaan miellyttäväksi; on hyvä pysyä suunnitelmissa, on hyvä kun ennusteet toteutuvat ja kun tulevaisuus on varmaa. Epävarmuutta taas kuvaavat sellaiset käsitteet, jotka huolestuttavat ja pelottavat. Venkulan mukaan kuitenkin epävarmuutta kuvaavien käsitteiden tuominen todellisuuteen voisi helpottaa huolestuneisuutta, sillä siten käsitteet tulevat osaksi ymmärrystä ja tarkoituksenmukaista toimintaa. (Venkula 2005, 26.) Työelämän uusi sukupolvi on Vesterisen ja Suutarisen (2011, 19) mukaan tottunut suhteelliseen vakaaseen elämään ilman materiaalista puutetta, siksi epävarmuuden liittäminen tulevaisuuteen ja työelämään tuntuu epämiellyttävältä. Toisaalta vuonna 2011 Ranskassa tehdyn laajan tutkimuksen mukaan yli 90 prosenttia nuorista uskoo pystyvänsä itse parantamaan omaa tulevaisuuttaan ja yli 80 prosenttia luottaa löytävänsä osaamistaan vastaavaa työtä. Nuoret tuntuvat siis luottavan vahvasti itseensä, mutta uskon yhteiskuntaan voidaan sanovan romahtaneen. (Vesterinen & Suutarinen 2011, 102.)

Maailma ja työelämä näyttäytyvät jokaiselle valmistuvalle erilaisina yksilöllisistä eroista, haluista, asenteista, osaamisesta ja uskomuksista johtuen. Valmistuvat kohtaavat haasteita liittyen yhteiskunnan murrokseen ja heidän on löydettävä oma polkunsu elinikäisen oppimisen, projektiluontoisen päätöstyön, yrittäjyyden, moniammatillisen yhteistyön ja verkostojen keskellä. Nykytilanteessa ammatillisen opettajan työtä koskevat päätökset tehdään yleensä oppilaitosten hallinnossa, jolloin opettaja voi hyväksyä ulkoapäin määritellyt tavoitteet ja toimintamallit, tai ne voivat olla ristiriidassa hänen omien näkemystensä ja käytännön toiminnan kanssa. Työn murros voi siis tarjota epävarmuuden lisäksi myös uusia ja ennen näkemättömiä mahdollisuuksia. (Keränen 2014, 8; Vähäsantanen 2007, 173.) Jatkuvan epävarmuuden kanssa eläminen on kuitenkin raskasta ja voi valitettavasti tehdä sokeaksi uusien mahdollisuuksien tunnistamiselle, siksi olisi tärkeää löytää itselleen sopiva ajatusmalli epävarmuuden tunteen rauhoittamiseksi.

4 Kyselylomakkeen esittely ja menetelmän kuvailu

Tässä luvussa esittelen kyselylomakkeen kysymykset (liite 1) sekä menetelmiä, joita olen käyttänyt opinnäytetyöni työstämisessä. Aineistonkeruutavaksi olen valinnut kyselylomakkeen sen monipuolisuuden, nopeuden ja edullisuuden vuoksi. Kyselylomakkeen vahvuuksina koin, ettei täyttämiseen tarvinnut valmistautua etukäteen ja että täyttämiseen kului arviolta aikaa vain puoli tuntia. Kyselylomake sisälsi 19 kysymystä ja se löytyy opinnäytetyön lopusta liitteestä. Lomakkeessa oli kuusi suljettua monivalintakysymystä, kymmenen avointa kysymystä ja kolme demografista eli taustatietokysymystä. Lähetin kysymykset jokaiselle osallistujalle sähköpostitse loppukesästä 2015 ja vastaukset sain sähköisesti syksyn 2015 aikana, minkä jälkeen aloin kokoamaan ja käsittelemään aineistoa.

Kyselylomake jakautuu neljään teema-alueeseen. Näitä ovat (1) taustat hakeutumiselle kolmannen asteen oppilaitokseen musiikkialalle, (2) klarinettipedagogiopinnot ja niihin liittyvät ajatukset ja tuntemukset, (3) toiseen opiskelupaikkaan päätyminen ja tähän liittyvät ajatukset ja tuntemukset sekä (4) näkemys tulevaisuudesta. Ensimmäinen teema eli klarinettipedagogiopiskelijoiden taustat hakeutumiselle kolmannen asteen oppilaitokseen musiikkialalle, sisältää kaksi suljettua kysymystä (kysymys 1 ja 2). Klarinettipedagogiopintoihin liittyvät ajatukset on toinen teema, ja se sisältää viisi kysymystä (kysymys 3, 4 ja 5 sekä 11 ja 12), joista kolme on Likertin asteikolla mitattavaa kysymystä ja kaksi avointa kysymystä. Kolmas teema käsittelee toiseen opiskelupaikkaan päätymistä ja tähän liittyviä ajatuksia, ja se sisältää kolme kysymystä (kysymys 8, 9 ja 10), joista yksi on

monivalinta- ja kaksi avointa kysymystä. Kysymykset 6, 7, 13, 14, 15 ja 16 liittyvät näkemyksiin tulevaisuudesta. Näistä kysymykset 13 ja 14 ovat monivalintakysymyksiä ja loput avoimia.

Kyselylomaketutkimuksessa voidaan erottaa kaksi erilaista tutkimusasetelmaa: poikittaistutkimus eli poikkileikkausaineistolla tehty tutkimus sekä pitkittäis- eli seurantatutkimus. Nimensä mukaisesti poikittaistutkimuksessa aineisto on kerätty useilta vastaajilta yhtenä ajankohtana, kun taas seurantatutkimuksessa aineistoa on kerätty samoilta vastaajilta vähintään kahtena peräkkäisenä ajankohtana. (Vastamäki 2007, 128.) Tässä opinnäytetyössä on kerätty poikkileikkausaineistoa, jolloin tarkoituksena on kuvailla alan vaihtoon liittyviä ilmiöitä. Pitkittäistutkimuksen avulla ilmiön kuvailun lisäksi sitä voitaisiin myös selittää.

Kyselylomakkeen käsittelyssä olen pyrkinyt noudattamaan opaskirjan *On Being Scientist* (1995) ohjeita aloittelevalle tutkijalle, minkä mukaan kyselylomakkeen aineistoa ei saa muuttaa, valikoida tai täydentää. Vastauksia olen pyrkinyt käsittelemään ja tulkitsemaan objektiivisesti siten, etteivät omat näkemykseni vaikuttaisi lopputulokseen. Sen (1993, 126–145) sekä Kyriacou ja Sutcliffe (1977, 299-306) tosin toteavat, että henkilökohtaiset mielipiteet, arvot ja asenteet vaikuttavat aina tutkimuksen havaintojen ilmaisuun ja huomion tiettyihin seikkoihin kiinnittymiseen. Lisäksi kysymysten merkityksille voidaan antaa toisenlainen tulkinta kuin mitä on tarkoitettu, sillä Coxin (1978, 26) mukaan toisten kokemuksia tulkitaan aina omasta kokemusmaailmastaan lähtöisin. Olen pyrkinyt minimoimaan tätä käsittelemällä jokaista kyselylomakkeen kysymystä yhtä arvokkaasti, huolellisesti ja objektiivisesti.

Vaikka Vallin ja Perkkilän (2007, 103) mukaan kyselylomakkeen suosio on viime vuosien aikana ollut alamaissa, on sille oma paikkansa ja käyttötarkoituksensa erilaisissa tutkimuksissa ja selvityksissä. Suosion hiipuminen liittyy siihen, ettei kvalitatiivisen tutkimuksen toistettavuutta ja tulosten tulkinnan osuvuutta voi Mäkelän (1990, 47) mukaan rinnastaa yhteen malliin tai teoriaan, sillä mikäli samanlainen kysely toteutettaisiin vuosien päästä, saattaisivat selvitelmän vastaukset ja havainnot olla hyvinkin erilaisia. Tämä johtuu siitä, että kyselylomakkeen kysymykset kohdistuvat osallistujan sen hetkiseen mielipiteeseen, joka taas on muotoutunut tietynlaisen ympäristön, kokemusten ja yksilöllisten ominaisuuksien perusteella.

Toisaalta, vaikka laadullinen analyysi kostuu havaintojen pelkistämisestä ja yhteisten piirteiden etsimisestä (Alasuutari 1999, 42), ei yhteisien piirteiden etsiminen kuitenkaan tarkoita, että tarkoituksena olisi määritellä yksi ainoa oikea totuus, vaan päinvastoin erot vastauksissa antavat selityksiä siitä, mistä jokin asia johtuu ja mikä tekee sen ymmärrettäväksi. Ihmisten taustoja, mielipiteitä ja ajatuksia tutkittaessa ja analysoitaessa on selvää, ettei kahta samanlaista tietä voikaan olla. Kuitenkin mitä enemmän johtolankoja jollekin ilmiölle voidaan löytää, sitä todennäköisemmin ilmiö on todellinen eikä keksitty. Toisaalta kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei myöskään ole mielekasta pyrkiä kaiken kattaviin yleistyksiin tai etsimään yhtä ainoaa totuutta, niin kuin ei tässäkään opinnäytetyössä yhden ainoan oikean vastauksen etsiminen ole ollut tavoitteena. (Alasuutari 1999, 42–43, 47-48.)

Vallin ja Perkkilän (2007, 103) mukaan kyselylomaketta lähdetään rakentamaan vasta kyselyn tavoitteiden asettamisen jälkeen. Opinnäytetyöni aiheen selkiytyessä, vedin selvittävään asiaan rajaukset, ettei kysely laajenisi liian suureksi. Tämän jälkeen pohdin muutamia teemoja, joiden sisältä olisi luontevaa laatia kysymykset. Teemoittelu on Eskolan ja Suorannan (1998, 178) mukaan suositeltava aineiston analysointitapa, kun tarkoituksena on ratkaista tai tutkia käytännön tutkimusongelmaa. Olen jakanut kyselylomakkeen neljään teema-alueeseen, jotka on johdettu musiikkipedagogiopinnoista, toisen alan opinnoista, vastaajien taustoista sekä molempien alojen tulevaisuuden mietteistä. Vallin ja Perkkilän (2007, 103) mukaan kysymysten sanamuodossa pitää olla tarkka eivätkä kysymykset saa olla johdattelevia. Olen pyrkinyt muotoilemaan kysymykset siten, että vastaajat ymmärtävät sen samantapaiseksi kuin mitä minä olen tarkoittanut.

Hirsjärven ja Hurmeen (1996, 44) mukaan kysymykset jaetaan usein niiden sisällön mukaan esikoodattuihin tosiasiakysymyksiin ja mielipidekysymyksiin. Opinnäytetyöni kyselylomake sisältää molempia. Kyselylomakkeiden anonymisoinnissa olen käyttänyt Kuuilan (2006, 214) ehdottamaa menetelmää, jossa suorat tunnisteet, kuten kyselyyn vastanneiden nimet, musiikkipedagogiopintojen opiskelupaikat sekä toisen alan opiskelujen tiedot on poistettu jo kyselylomakkeiden käsittelyn yhteydessä. Lisäksi lomakkeen vastauksia analysoidessa olen kiinnittänyt huomiota sekä vastaajien toisen alan että kotikaupungin ja opiskelukaupungin korvaamiseen x- ja y-tekijöillä. Vastaajien nimet olen korvannut numeroilla, mikä helpotti vastausten kokoamista ja käsittelyä.

Olen luokitellut kategorioihin kyselyn selittävät muuttujat eli henkilöiden taustatiedot, kuten sukupuolen, opiskeluhistorian ja iän. Taustatietokysymykset olen sijoittanut kyselylomakkeen loppuun Vallin ja Perkkilän (2007, 104) ohjeiden mukaisesti. Lomakkeen loppua kohden vastaajien motivaatio voi hiipua, mutta taustakysymykset ovat helppoja vastattavia, jolloin vastausten luotettavuus voidaan maksimoida. Myös kyselylomakkeen pituus ja valmiiden vastausvaihtoehtojen numerointi vastaa Vallin ja Perkkilän (2007, 104) ohjeistusta. Yhtenä vaihtoehtona kysymyksen asetteluun on valmiiden vastausvaihtoehtojen luominen kuviteltujen vastausten pohjalta, mutta tällöin kyselyn tekijällä täytyy olla mielikuva vastausvaihtoehdoista (Vastamäki 2007, 125). Koska kyselylomakkeen kysymykset liittyvät aihealueeseen, jota olen itse pohtinut usean vuoden verran, päädyin luomaan osaan kysymyksistä vastausvaihtoehdot itse. Vastamäki (2007, 125) painottaa, että on tärkeää, että jokaiselle vastaajalle löytyy aina oikea tai sopiva vastausvaihtoehto, jonka vuoksi vastausvaihtoehtoihin on ohjeiden mukaisesti lisätty ”muu, mikä?” –vaihtoehto. Osa kysymyksistä on jätetty avoimiksi, vaikka niihin saattanee liittyä hankalia tekijöitä: Avointen kysymysten huono puoli on, että niihin on helppo jättää vastaamatta ja vastaukset voivat olla epätarkkoja, jos vastaaja vastaa kysymyksen vierestä. Avoimia kysymyksiä on myös työlästä analysoida (Vastamäki 2007, 126). Kuitenkin avoimilla kysymyksillä on mahdollista saada sellaista informaatiota, mitä suljetuilla kysymyksillä ei saavuteta.

5 Vastausten käsittely

Tämä luku jakautuu neljään alalukuun kysymyslomakkeen (liite 1) teema-alueiden mukaisesti. Alaluvut koostuvat (1) taustoista hakeutumiselle kolmannen asteen oppilaitokseen musiikkialalle, (2) klarinettipedagogiopintoihin liittyvistä ajatuksista ja tuntemuksista, (3) toiseen opiskelupaikkaan päättämisestä ja tähän liittyvistä ajatuksista ja tuntemuksista sekä (4) vastaajien näkemyksistä tulevaisuutta kohtaan.

5.1 Klarinettipedagogiopiskelijän näkökulmia kolmannen asteen opiskelupaikan valintaan

Tässä luvussa käsitellään kyselyyn osallistuneiden valintaprosessia liittyen musiikkipedagogilinjan valintaan. Klarinettipedagogiopiskelijän näkökulmia kolmannen asteen opiskelupaikan valintaan on käsitelty kahdessa ensimmäisessä kysymyksessä: (K1) kuinka päädyit ammattikorkeakouluun musiikkipedagogilinjalle sekä (K2) harkitsitko jo silloin myös muita vaihtoehtoja.

Taulukko 2.

K1. Kuinka päädyit ammattikorkeakouluun musiikkipedagogilinjalle? (Alla kaikki syyt, jotka mainittu)	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
Koulutuspaikan sijainnin vaikutuksesta	x		x	x		x		
Pedagogiopintojen mielekkyys	x	x	x	x		x		
Musiikin yhdistäminen ylläoleviin		x						
Ei tullut valituksi Sibelius-Akatemiaan					x			x
Ei keksinyt muuta vaihtoehtoa							x	

Ensimmäinen kysymys oli avoin kysymys, mutta lokeroin kaikki mainitut vastaukset yllä olevan taulukon mukaisesti, jotta niitä olisi helpompi käsitellä. Kaikki vastaajat ovat opiskelleet musiikkia ennen hakeutumistaan ammattikorkeakouluopintoihin. Ammattikorkeakoulun musiikkipedagogilinjalle hakeutumiselle on lähes jokaisella vastaajalla ollut useita syitä. Neljän vastaajan (V1, V3, V4, V6) osalta sijainti ja halu opiskella pedagogiksi ovat olleet suurimpana merkityksenä koulutukseen hakeutumiselle. Kahden osalta (V5, V8) koulutusvaihtoehtoon on päädytty siksi, ettei ollut tullut valituksi Sibelius-Akatemiaan. Yksi vastaaja (V7) ei halunnut luopua musiikista, mutta ei myöskään tiennyt mahdollisuuksistaan ja yksi vastaaja (V2) halusi nimenomaan yhdistää musiikin ja pedagogiopinnot hänen kokemuksensa mukaan laadukkaassa opiskelupaikassa. Sijainnin ja koulutussuuntauksen mainitseminen suurimpana tekijöinä on linjassa Karhusen (2005, 18–22) tutkimuksen kanssa, jonka mukaan kolmannen asteen musiikin alan opiskelupaikan valinnassa tärkeimpiä valintakriteereitä ovat olleet oppilaitoksen sijainti, maine ja koulutussuuntaus. Vastausjoukossa oli lisäksi opiskelija, joka ei ollut näyttänyt saaneen tarpeeksi tietoa tai tukea lukion jälkeisestä korkeakoulujen hakuprosessista tai vaihtoehdoista.

”Hain ammattikorkeakouluun musiikkipedagogilinjalle heti lukion jälkeen. En ollut oikeastaan ajatellut soittamista mahdollisena tulevana ammattina, mutta toisaalta en halunnut myöskään luopua siitä. Konservatorion toisesta asteesta en ollut ikinä kuullutkaan, enkä sellaiselle siis osannut hakeutua. Sibelius-Akatemiassa ajattelin olevan liian korkea taso itselleni... .. Olin vaihtoehtoista vähän pihalla, koska olin todella epävarma mihin halusin hakea.” –V7

Taulukko 3.

K2. Harkitsitko jo silloin (hakiessa ammattikorkeakouluun musiikkipedagogilinjalle) myös muita vaihtoehtoja?	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
Kyllä	x			x			x	
Ei		x	x		x	x		x

Kolme vastaajaa (V1, V4, ja V7) kahdeksasta harkitsi toisen asteen tutkinnon suoritettuaan hakeutuvansa myös muualle kuin musiikkialalle opiskelemaan. Viisi vastaajaa kertoivat suunnitelleensa ainoastaan musiikkialan koulutusohjelman pariin hakeutumista. V5 ei vielä hakuvaiheessa suunnitellut hakeutuvansa toiselle alalle, mutta kertoi ajatuksen kypsyneen ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. V7 haki yhteensä kolmeen koulutuspaikkaan. Tämä on linjassa hänen edellisen vastauksensa kanssa, missä hän kertoi kokeneensa olevan tietämätön vaihtoehtoista. V4 ajatteli jo hakiessaan musiikkialalle, ettei se ole hänen ensimmäinen vaihtoehtonsa. Sittemmin V4 onkin lopettanut musiikin opintonsa ja siirtynyt opiskelemaan täyspainotteisesti mainitsemaansa alaa (ks. seuraava kysymys).

”X koulutus oli ykkösvaihtoehto – klarinetti toinen” –V4

”Olen aina ollut kiinnostunut monista eri aloista ja pitänyt ihan todennäköisenä että hankin koulutusta useammallekin alalle” –V5

*”Harkitsin X1 tai X2 koulutusta ja hain molempiin jo silloin (hakiessa ammattikorkeakouluun musiikkipedagogilinjalle). Valintakokeiden perusteella pääsin X1 ja musiikkipedagogin koulutukseen, joista valitsin jälkimmäisen.”
-V7*

5.2 Klarinettipedagogiopiskelijan näkemyksiä musiikkipedagogin opinnoista

Mielestäni on tärkeää ottaa huomioon klarinettipedagogiopiskelijoiden näkemykset musiikkipedagogin opinnoista, sillä niillä voi olla merkitystä alan vaihtamisen kannalta. Huonot kokemukset musiikkipedagogiopinnoista ovat voineet olla impulssina hakeutua toiselle alalle, mutta toisaalta halusin tarkastella myös positiivisia kokemuksia saaneiden klarinettipedagogiopiskelijoiden ajatuksia. Olen valinnut viisi kysymystä tarkastellakseni klarinettipedagogiopiskelijoiden näkemyksiä musiikkipedagogin opinnoista: (K3) Asteikolla 1-10 kuinka tyytyväinen olet klarinettipedagogiopintojesi sisältöön, (K4) asteikolla

1-10 kuinka hyvin klarinettipedagogiopintosi ovat valmistaneet sinua työelämään, (K5) asteikolla 1-10 millaiseksi arvioisit oman osaamisesi klarinettipedagogina ja lisäksi kaksi avointa kysymystä (K11) minkälaisia tuntemuksia sinulla on nyt klarinettipedagogiopinnoistasi, kun opiskelet kahdessa opiskelupaikassa ja (K12) oletko harkinnut jättäväsi klarinettipedagogiopintosi kesken, miksi.

Kysymyksistä kolme ensimmäistä oli suljettuja kysymyksiä, joihin sai vastata valitsemalla omaa kokemusta parhaiten kuvaavan numeron. V4 jätti vastaamatta kaikkiin kolmeen kysymykseen, sillä hän ei ehtinyt suorittaa varsinaisia pedagogiikkaopintoja ennen opintojensa kesken jättämistä. Viidenteen kysymykseen V4 vastasi sanallisesti. Samoin V8 vastasi neljänteen kysymykseen sanallisesti eikä halunnut tehdä arviointia numeroskaalalla.

Taulukko 4.

K3. Asteikolla 1-10 kuinka tyytyväinen olet klarinettipedagogiopintojesi sisältöön?	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
4				n/a			x	
5				n/a				
6			x	n/a				
7				n/a		x		x
8	x	x		n/a	x			

Klarinettipedagogiopiskelijoiden tyytyväisyys opintojen sisältöön asteikolla 1-10 (jossa 1 = huono ja 10=hyvä) on keskiarvoltaan 6,86. Tästä voidaan mielestäni päätellä, että klarinettipedagogiopiskelijat ovat olleet suhteellisen tyytyväisiä opintojensa sisältöön. V8 halusi tuoda esiin hänelle merkittävän seikan liittyen klarinettipedagogiopintoihinsa. Kommentti liittyy mielestäni myös neljänteen kysymykseen, sillä pedagogisten käytäntöjen sisällyttäminen opintoihin, on nimenomaan pedagogin työelämään valmistamista.

"Asiat, joista on puhuttu, on olleet hyviä, mutta pedagoginen käytäntö ei ole aina ollut mukana (opiskelussa)." V8

Taulukko 5.

K4. Asteikolla 1-10 kuinka hyvin klarinettipedagogiopintosi ovat valmistaneet sinua työelämään?	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
4				n/a			x	n/a
5				n/a				n/a
6				n/a				n/a
7		x		n/a		x		n/a
8	x		x	n/a	x			n/a

Huolimatta edelliseen kysymykseen liittyvästä V8:n kommentista, klarinettipedagogiopiskelijoiden kokemus opintojen työelämään valmistamisesta asteikolla 1-10 (jossa 1 = huono ja 10 = hyvä) on keskiarvoltaan 7. Karhusen (2005, 26) tutkimuksessa vajaa 30 prosenttia vastanneista ei pitänyt koulutusta riittävänä työelämän odotuksiin nähden. Mielestäni voidaan sanoa lukujen olevan linjassa keskenään. Kuitenkin on otettava huomioon, että keskiarvoluku on muodostettu ainoastaan kuudesta vastaajasta ja että V8:n alhaiseen numeroon viittaava vastaus puuttuu laskelmasta.

”Ei kovin hyvin (ole valmistaneet). Tiedän, että minun itse pitää tehdä paljon enemmän. Kaikki työt on sellaisia, että niitä oppii tekemällä, ensin opiskeluaan jotain pari vuotta ja sitten opitaan työnteko. Tämä olisi hyvä ymmärtää jo paljon aikaisemmin, kun on vielä koulussa. Silloin voisi kehittyä yhtäaikaisesti sekä työntekijänä että oppilaana.” -V8

Taulukko 6.

K5. Asteikolla 1-10 millaiseksi arvioisit oman osaamisesi klarinettipedagogina?	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
6				n/a			x	n/a
7		x	x	n/a		x		n/a
8	x			n/a	x			n/a
9	x			n/a				n/a

Klarinettipedagogiopiskelijoiden arvio omasta osaamisestaan klarinettipedagogina asteikolla 1-10 (jossa 1 = huono ja 10 = hyvä) on keskiarvoltaan 7,25. Sekä V4 että V8 ovat jättäneet vastaamatta kysymykseen, tosin V4 on jättänyt sanallisen kommentin, joka mielestäni osuu lähelle keskiarvolukua (vastaus ”melko hyvin”).

”Luulen, että olisin melko hyvin (osannut) antaa tunteja ilman varsinaisia pediopintojakin.” -V4

Kolmesta edellisestä suljetusta kysymyksestä parhaimman arvon sai itsearvio omasta osaamisesta klarinettipedagogina (7,25), toiseksi sijoittui arvio klarinettipedagogin työelämään valmistamisesta (7) ja kolmantena tyytyväisyys klarinettipedagogiopintojen sisältöön (6,86). Vastausten kokonaisarvosana asteikolla 1-10, jossa 1 on huono ja 10 hyvä, lähenee 7:ää. Klarinettipedagogiopiskelijoiden näkemysten musiikin opinnoista suljettujen kysymysten vastausten perusteella voidaan mielestäni sanoa olevan melko hyvät.

Kaksi seuraavaa kysymystä liittyen klarinettipedagogiopintojen näkemyksiin musiikin opinnoista ovat avoimia kysymyksiä.

K11. Minkälaisia tuntemuksia sinulla on nyt klarinettipedagogiopinnoistasi, kun opiskelet kahdessa opiskelupaikassa?

Kaikki vastaajat suhtautuvat positiivisesti klarinettipedagogiopintoihinsa. Neljä vastaajaa (V2, V6, V7 ja V8) kokevat, että toista alaa opiskeltuaan, klarinettipedagogiopinnot ovat alkaneet tuntua mielekkäimmiltä tai nautinnollisimmalta. Yksi vastaaja (V6) kuitenkin kommentoi, että käytännössä kahden opiskelupaikan yhdistäminen on tuonut myös haasteita innostumisen säilyttämiseen ja opintojen aikatauluttamiseen. Kahden vastaajan (V7 ja V8) kokemusten mukaan musiikin ala on alkanut tuntua enemmän oikealta alalta. Tällöin voitaisiin mielestäni ajatella, että toisen alan opiskelu on vaikuttanut positiivisesti klarinettipedagogiopintojen jatkuvuuteen ja tulevaisuuden ammatinvalintaan, mikä voi johtua havainnosta, että toinen ala ei ollutkaan mieluisampi verrattuna musiikin alan opintoihin. Tämä oivallus voi myös tuoda enemmän itsevarmuutta musiikin alan opintoihin. Huomionarvoista on, että yksi vastaaja (V8) on aikaisemmin jopa harkinnut jättävänsä klarinettiopintonsa kesken (ks. seuraava kysymys), mutta nykyisin näkee musiikkipedagogiopintojensa johtavan klarinettipedagogin töihin.

”Klarinettipedagogiopinnot ovat tuntunet mielekkäimmiltä, kun niihin on saanut tukea muista opinnoista ja vastaavasti niistä on saanut käytännönläheisen näkökulman, jota on voinut hyödyntää muissa opinnoissa” –V2

”Tuntuu osittain siltä, että osaan nauttia niistä enemmän, kun ei enää ole huolia tulevaisuudesta. Toisaalta on vaikeaa olla kahdessa paikassa samaan aikaan ja vaikeaa olla innostunut kahdesta asiasta samaan aikaan” –V6

”Lopulta musiikkipedagogiopinnot tuntuvat enemmän omalta alalta, vaikka opinnoissa itsessään on paljon parantamisen varaa. Varmuus oikeasta alasta tuli kuitenkin vasta sen jälkeen, kun olin hankkinut työkokemusta molempiin koulutuksiin liittyen” –V7

”Haluan valmistua musiikkipedagogiksi ja nähdä klarinettiopintoni johtavan työhön. Yritän käydä paljon keskusteluja soitonopettajani kanssa tulevaisuuden työni suhteen” -V8

Jo valmistuneet V1, V3, V4 ja V5 suhtautuvat musiikin alan opintoihinsa positiivisesti ja kokevat saaneensa hyödyllistä tietoa ja taitoa, vaikeivat musiikin alalle välttämättä olekaan jäämässä tai päätyneet. Yksi vastaajista (V4) on jättänyt musiikkipedagogikoulutuksen kesken, mutta kokee musiikkiopintonsa silti mukavina ja jokseenkin hyödyllisinä.

”Ihan hyvä koulutus, josta olen kuitenkin saanut paljon arvokasta tietoa pedagogiikasta. Käytän oppimaani nykyisessä työssäni päivittäin” –V1

”Ihan mukavaa, että on tullut opiskeltua vähän muutakin. Eivät ne opit varmaan täysin hukkaan mene”. –V4

”Olen oppinut arvostamaan amk:n tarjoamaa koulutusmuotoa... Valmistuttuani olin jonkin aikaa sitä mieltä, että 4,5 vuoden opinnot ovat täysin turhia ja hukkaan heitettyjä, mutta sittemmin olen todennut että mikään opiskelu ei ole turhaa” –V3

”No ilman niitä opintoja en varmasti olisi saanut töitä ja ilman töitä uusien opintojen rahoittaminen olisi ollut nihkeää. Muutenkin suhtaudun musiikinopiskeluaikaan positiivisesti. Silloin se oman soiton kehittäminen oli yksöprioriteetti ja koulu tarjosi ihan hyvät edellytykset siihen”. V5

Taulukko 7.

K12. Oletko harkinnut jättäväsi klarinettipedagogin opintosi kesken? (Heille, jotka ovat jättäneet opinnot kesken: Mainitse kolme merkittävintä tekijää, jotka saivat sinut jättämään klarinettipedagogin opintosi kesken.)	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
kyllä				x		x		x
ei	x	x	x		x		x	

Vaikka kysymys oli avoin, kokosin vastauksista yhteenvetotaulukon, jotta vastausten lopullista jakaumaa olisi helpompi tarkastella. Kahdeksasta kolme (V4, V6 ja V8) on harkinnut jättävänsä musiikkipedagogiopintonsa kesken ja näistä yksi (V4) on myös jättänyt. Viiden vastaajan osalta (V1, V2, V3, V5 ja V7) opintojen kesken jättämistä ei olla harkittu, mutta opinnot ovat saattaneet silti tuntua haastavilta ja turhauttavilta. V3 kokemuksen

mukaan opiskeluyhteisöllä on ollut suuri positiivinen merkitys opintojen jatkuvuuden kannalta, vaikkei vastaaja koskaan harkinnutkaan opintojensa kesken jättämistä.

”Kesken jättämisestä oli monesti puhe opiskelukavereiden kanssa, mutta siihen suhtauduttiin enemmänkin turhautuneisuuden purkauksena kuin vakavana harkintana. Huomasin kuitenkin, että opiskeluyhteisö oli monelle tärkein tekijä siinä, että opintoja jatkettiin. Itsekään en varmaankaan olisi jaksanut jatkaa opintoja loppuun saakka ilman opiskelukavereita, joilla oli samoja tuntemuksia ja joiden kanssa asiasta keskustelimme. Osa heistä on jatkanut musiikkialalla, mutta iso osa on vaihtanut alaa.” –V3

V4 ja V6 kertovat haasteeksi aikataulun. V4 on lopettanut klarinettipedagogiopintonsa sekä aikataulullisista syistä että kiinnostuksen puutteesta. Häntä myös kiinnosti kevyt musiikki enemmän kuin klassinen, mikä on voinut vaikuttaa kiinnostuksen lopahtamiseen. V6 opiskelee yhtäaikaaisesti musiikki- ja toista alaa ja kertoo harkinneensa klarinettipedagogin opintojen kesken jättämistä, mikäli aika ei tulevaisuudessa tulisi riittämään molempiin.

”Yritin tehdä opintoja samanaikaisesti kun olin yliopistossa, mutta vuorokaudesta loppuivat tunnit kesken. Kevyt musiikki kiinnosti enemmän kuin klassiset musiikkipedagogiopinnot. Alkoi tuntua siltä, ettei lopussa hämmäyttävä maali ollut kaiken stressaamisen väärä.” –V4

”Olen miettinyt, että mikäli toisen alan opinnot vievät liian paljon aikaa, jättäisin klarinettipedagogin opinnot kesken. Haluaisin kuitenkin suorittaa myös sen (klarinettipedagogin) tutkinnon.” –V6

Yhdellä (V8) vastaajalla on lannistavia kokemuksia soittotunneilta, ja myös opettajan tuen puuttuminen on vaikuttanut negatiivisesti opintojen jatkuvuuteen. Vastaaja kuitenkin päätti, ettei jatkossa aio välittää näistä asioista. Kaksi vastaajaa (V4 ja V8) mainitsivat vastauksissaan stressaamisen negatiiviset vaikutukset.

”Harkitsin jättäväni klarinetinsoiton opintoni kesken ja olin jo kertonut soitonopettajalle, että lopetan koulun. En jaksanut kuunnella, etteivät ideani olleet hyviä, mutta myöhemmin ymmärsin, ettei sillä ole merkitystä mitä muut ajattelee. Koin silti stressaavaksi sen, etten tullut ymmärretyksi” –V8

Yksi vastaaja (V3) on tuonut esiin, että musiikkialalla on hänen kokemuksensa mukaan paljon tieteellisiä ja osaavia ihmisiä, jotka kuitenkin opiskelevat musiikkia. Vastaaja on pohtinut syitä omiin musiikin alan opintoihinsa, koska kokee omaavansa edellytykset opiskella jotain arvostetumpaa. Tähän on mielestäni voinut vaikuttaa ”soittoharrastuksen jatkamisilmiö”, josta myös V7 mainitsee.

Musiikkialalla on paljon monilahjakkaita ihmisiä, joilla olisi kykyjä ja edellytyksiä hyvinkin vaativiin tieteellisiin opintoihin. Ajattelin itsekkin monesti, että jos minulla on edellytykset opiskella jotain muuta ja jotain arvostetumpaa, miksi olen valinnut niin hankalan alan (musiikki).” –V3

”Aluksi näin opinnot mahdollisuudeksi jatkaa soittoharrastusta, nykyisin taas mahdollisuutena pätevyitä haluamaani ammattiin” –V7

5.3 Klarinettipedagogiopiskelijan alan vaihtaminen

Klarinettipedagogiopiskelijan alan vaihtamiseen liittyviä kysymyksiä on kolme: (K8) mikä sai sinut hakemaan toisen alan opiskelupaikkaan, (K9) kuvaile tuntemuksiasi silloin, kun harkitsit hakemusta toiseen opiskelupaikkaan ja (K10) kuvaile tuntemuksiasi silloin, kun sait tietää tullesi hyväksytyksi toiseen opiskelupaikkaan. Kysymysten avulla on tarkoitus selvittää miksi toisen alan opiskelupaikkaan on ylipäätään päätetty hakea sekä karottaa tunnetiloja hakuprosessin ja alan vaihtamisen suhteen.

Karhusen (2005) tutkimuksen mukaan musiikin alan ammattilaisista toiselle alalle on siirtynyt tai suunnittelee siirtyvänsä noin kymmenesosa. (Karhunen 2005, 65-66). Syitä toiselle alalle siirtymiseen voi olla monia, siksi yleisimmät aikaisemmissa tutkimuksissa ja kirjallisuudessa esiintyneet syyt alan vaihtoon on lueteltu kysymyksen nro 8 monivalinnoissa. Vastaajilla on ollut mahdollisuus vastata myös ”jokin muu” ja perustella vastauksensa.

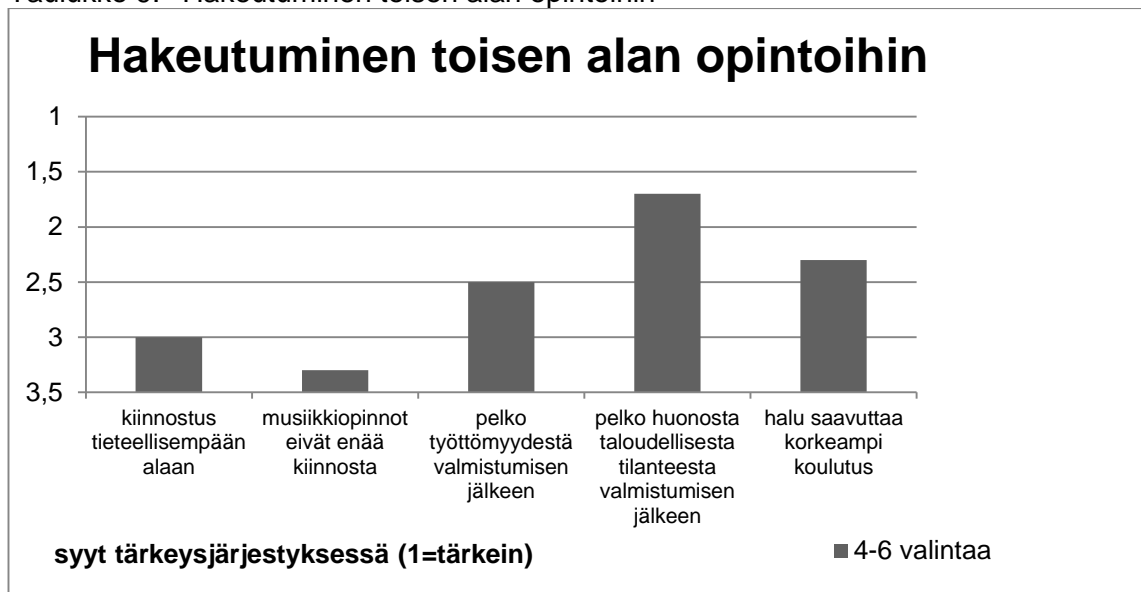
Taulukko 8.

K8. Mikä sai sinut hakemaan toisen alan opiskelupaikkaan (valitse 3-5 kohtaa ja numeroi ne tärkeimmistä vähemmän tärkeään, 1=tärkein)	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
klarinetipedagogin opinnot eivät enää kiinnostaneet	1			4		3	5	
klarinetipedagogin opinnot olivat liian työläät				5				

klarinettipedagogin opinnot eivät olleet tarpeeksi haastavia			1					
tyytymättömyys opiskeluilmapiiriin								x
työttömyyden pelko valmistumisen jälkeen		3	2	3		2		
heikon taloudellisen tilanteen pelko valmistumisen jälkeen	2			1			2	x
tunne, että ei ole tarpeeksi hyvä klarinetisti		4				4	1	
tunne, että ei ole tarpeeksi hyvä pedagogi								
halu opiskella tieteellisempää alaa	3	2	4	2			4	x
halu saavuttaa korkeampi koulutus		1	3				3	x
jokin muu					x	1		

Olen analysoinut kysymystä kahdella tavalla. Ensin olen laskenut, mitkä vaihtoehdot ovat saaneet eniten ääniä (neljä tai enemmän). Seuraavaksi olen laskenut eniten ääniä saatujen kohtien painotettu keskiarvo vastaajien tärkeysjärjestyksen luokituksen mukaisesti. Yksi vastaaja (V8) ei halunnut laittaa valintojaan tärkeysjärjestykseen, joten hänet on poistettu keskiarvolaskusta, mutta pidetty mukana eniten ääniä saatujen vaihtoehtojen laskennassa. Vastauksista on muodostettu pylväsdiaagrammi vastausten analysoinnin helpottamiseksi.

Taulukko 9. Hakeutuminen toisen alan opintoihin

Vastaajista kuusi (V1, V2, V3, V4, V7 ja V8) on hakeutunut opiskelemaan toista alaa halusta opiskella tieteellisempää alaa. Keskiarvallisesti tieteellisemmän alan opiskelu sai arvon 3. Neljä vastaajaa (V1, V4, V6 ja V7) haki opiskelemaan toista alaa, koska ei enää ollut niin kiinnostunut klarinettipedagogin opinnoistaan. Keskiarvallisesti kyseinen syy sai arvon 3,3. Neljä vastaajaa (V2, V3, V4 ja V6) pelkästi työttömyyttä valmistumisen jälkeen

ja neljä vastaajaa (V1, V4, V7 ja V8) pelkäsi huonoa taloudellista tilannetta valmistumisen jälkeen. Työttömyyttä pelkäävien keskiarvo oli 2,5 ja huonoa taloudellista tilannetta pelkäävien keskiarvo oli 1,7. Neljä vastaajaa (V2, V3, V7 ja V8) halusi saavuttaa korkeamman koulutuksen ja keskiarvollisesti kyseinen syy sai arvon 2,3. Suurimman arvon saanut vaihtoehto liittyy klarinettipedagogin palkkaan ja työllistymiseen sekä näiden aiheuttamaan pelkoon. Toiseksi suurimman arvon saanut vaihtoehto liittyy koulutukseen. Vastausten perusteella voidaan mielestäni todeta, että klarinettipedagogit ovat hakeutuneet toisen alan opintoihin suurimmaksi osaksi siksi, että he pelkäävät klarinettipedagogiammin mukanaan tuomaa taloudellista epävarmuutta sekä halusta saavuttaa korkeampi koulutus.

Tunne, että ei ole tarpeeksi hyvä pedagogi ei saanut yhtään ääntä. Yhden äänen saivat seuraavat kolme vaihtoehtoa: klarinettipedagogin opinnot olivat liian työläät, klarinettipedagogin opinnot eivät olleet tarpeeksi haastavia ja tyytymättömyys opiskeluilmaperiin. Vastaajat V5 ja V6 kertoivat syyksi hakeutua toisen alan opintoihin jonkin muun kuin listassa esitetyn.

”Hakiessani yliopistolle olin ollut valmistunut jo pari vuotta sitten ja koin, että haluan arkeeni muutakin sisältöä kuin soittohommia. Minua oli jo jonkin aikaa kiinnostanut millaista olisi opiskella ns. ”oikeassa koulussa”, musiikin opiskelu kun on melko kaukana siitä, millaiseksi normaali opiskelu tavallisesti mielletään. Syynä oli siis monipuolisuuden halu sekä arkeen että tulevaisuudessa työelämään.” – V5

”Halu opiskella toista alaa lähti ymmärryksestä, että musiikin ala on todella kilpailuhenkinen, jossa pitää olla valmis tekemään freelancerina töitä ja ”uhraamaan” muita haaveita kuten perheen perustaminen / haave asuinpaikasta ym. Tulevaisuus tuntuu epävarmalta ja musiikkipedagogin arki ei ole sellainen, mitä itse kaipaen. On tullut väsymys soittamiseen ja itsensä jatkuvaan eteenpäin puskemiseen.” – V6

K9. Kuvaile tuntemuksiasi silloin, kun harkitsit hakemusta toiseen opiskelupaikkaan.

Vastaajat ovat maininneet seuraavia tunnetiloja kuvaillessaan tuntemuksia toiseen opiskelupaikkaan hakemisen harkintavaiheessa: erilaisuuden ja monipuolisuuden kaipuu,

pettymys, kyvykkyys muissa tehtävissä, toiveikkuus, jännittyneisyys, epävarmuus, tyytymättömyys, viha, nöyryytys.

"Halusin käydä klarinettipedagogikoulutuksen loppuun, mutta tiesin kuitenkin että tätä työtä en tule ainakaan päätyönä tekemään. Pidin koulua lähinnä harrastuksena." –V1

"Tuntui, että kaipasin jotain erilaista nykyisten opintojeni rinnalle" –V2

"Koin, etteivät musiikin opinnot olleet riittävän monipuolisia ja tarjonneet riittävän monipuolisia tai realistisia uramahdollisuuksia" –V3

"Hakeutuminen kokonaan toisen alan opintoihin oli minulle jo selvää ennen amk:sta valmistumista. Olen kohdannut alanvalintaongelmia ja harkitessani eri aloja kävin läpi pettymyksen tunteita, että olin uhrannut niin paljon "turhaan" koulutukseen, jonka avuin en kuitenkaan työllistyisi." -V3

"Alan vaihtoa rohkaisi ne kyvykkyiden tunteet, joita olin kokenut työskennellessäni muihin opintoihin liittyvissä työtehtävissä. Musiikkia opiskellessani ajauduin helposti ajattelemaan, että en osaa enää muuta, ja että olisi liian myöhäistä enää vaihtaa alaa yli 20-vuotiaana." -V3

"Olin toiveikas" –V4

"Jännittynyt tunne ja epävarma olo siitä kuka olen, mikäli vaihdan alaa, sillä olin rakentanut oman identiteettini vahvasti klarinetisti-minän ympärille. Samalla minulla oli erittäin vahva tahto ja halu tehdä tulevaisuudellani jotain muuta" –V5

"En ollut tyytyväinen klarinettipedagogin opintojen sisältöön enkä viihtynyt opiskelupaikassa. Vertaistukea ei ollut ollenkaan." –V7

"Olin vihainen ja nöyrytynyt." –V8

K10. Kuvaile tuntemuksiasi silloin, kun sait tietää tullee hyväksytyksi toiseen opiskelupaikkaan.

Vastaajat ovat maininneet seuraavia tunnetiloja kuvaillessaan tuntemuksia saadessaan tietää tulleensa hyväksytyksi toiseen opiskelupaikkaan: ilo, helpottuneisuus, yllättyneisyys helpotuksen tunteesta, innostuneisuus, huolettomuus tulevaisuuteen liittyen sekä ilmeettömyys ja tapahtuneen käsittämättömyys, jotka mielestäni viittaavat järkytykseen tai alkushokkiin.

”Olin tietenkin iloinen” –V1

”Päällimmäinen tuntemukseni taisi olla helpottuneisuus siitä, että osaan vielä tehdä muutakin kuin soittaa ja että minulla olisi nyt väylä avoinna kohti täysin erilaista uraa, jolla työllistyminen on lähes varmaa. Olin myös hieman yllättynyt siitä miten helpottunut olin, ettei minun tarvitsisi enää harjoitella niin paljon soittamista, koska voisin luopua siitä ammatista ja pitää tähtäimessä uudenlaisia uratoiveita.” –V3

”Tuntui siltä, kuin omistaisin maailman.” –V4

”Hyvä fiilishän se oli, kun kaikki se vaivannäkö palkittiin. Innosta pinkeenä aloin suunnitella tulevia opintoja” –V5

”Todella helpottunut olo. Tuntui siltä, ettei tarvitse enää olla huolissaan tulevaisuudesta, sillä kaikki järjestyy.” –V6

”Olin hyvin iloinen, koska olin lukenut pääsykokeisiin todella paljon” –V7

”Hieman ilmeetön. En ymmärtänyt (tapahtunutta) enkä tiennyt mitä odottaa opinnoilta.” –V8

5.4 Klarinettipedagogiopiskelijän ajatuksia tulevaisuudesta ja töistä

Kysymyksissä K6, K7, K13, K14, K15 ja K16 käsitellään klarinettipedagogiopiskelijän ajatuksia tulevaisuudesta ja töistä sekä klarinettipedagogina että toisen alan ammattilaisena. Näistä neljä kysymystä ovat avoimia, kuvailevia kysymyksiä, joista ei ole tarkoituksenakaan tehdä minkäänlaista yhteenvetoa tai yleistystä. Kaksi kysymystä on suljettua monivalintakysymystä, joissa vaihtoehto muu oli korvattu seuraavalla kysymyksellä liit-

tyen saman asian omin sanoin kuvailuun. Kysymysten tavoitteena oli kartoittaa ensimmäisenä mieleen tulevaa, päällimmäistä tunnetta, ja sen kautta ymmärtää syvemmin kohderyhmän miitteitä. Tavoitteena on myös saada vastaaja pohtimaan tulevaisuuttaan ja siihen liittyviä tuntemuksia. Kysymykset ovat (K6) minkälaisessa tilanteessa toivoisit olevasi viiden vuoden kuluttua, (K7) minkälaisessa tilanteessa et missään nimessä haluaisi olla viiden vuoden kuluttua, (K13) ajattele tulevaisuuttasi klarinettipedagogina ja valitse molemmista sarakkeista 3-5 asiaa, jotka kuvailevat tuntemuksiasi ja ajatuksiasi, (K14) ajattele tulevaisuuttasi muussa kuin klarinettipedagogin ammatissa (toinen opiskelemasi ala) ja valitse molemmista sarakkeista 3-5 asiaa, jotka kuvailevat tuntemuksiasi ja ajatuksiasi, (K15) kuvaile lisäksi omin sanoin tuntemuksiasi, jos kuvittelet tulevaisuutta klarinettipedagogin työtehtävissä valmistumisesi jälkeen sekä (K16) kuvaile lisäksi omin sanoin tuntemuksiasi, jos kuvittelet tulevaisuutta toisen opiskelemasi alan työtehtävissä valmistumisesi jälkeen. Kysymyksiin 13 ja 14 oli tarkoituksella valittu samat vaihtoehdot vastakohtineen. Kaikki vastausvaihtoehdot ovat nähtävissä liitteenä olevassa kyselylomakkeessa.

K6. Minkälaisessa tilanteessa toivoisit olevasi viiden vuoden kuluttua?

Kuusi vastaajaa (V1, V2, V3, V5, V6 ja V7) kahdeksasta mainitsi työpaikkaan, työllistymiseen ja työelämään liittyvän asian, mikä voi johtua työttömyyden pelkäämisestä, työllistymisen arvostamisesta tai siitä, että työhön liittyvät pohdinnat ovat aktivoituneet kyselyyn vastattaessa. Kolme vastaajaa (V1, V3 ja V6) mainitsee erikseen, ettei näe itseään työskentelevän klarinettipedagogina. Yksi vastaaja (V8) toivoo opiskelevansa musiikin alaa yliopistossa.

”Toivoisin, että minulla olisi vakituinen työpaikka mukavassa työpaikassa. En kuitenkaan näe itseäni klarinetinopettajana.” –V1

”Toivoisin olevani jo tukevasti kiinni työelämässä ja saavani työskennellä mielenkiintoisissa sopivan haastavissa ja itseäni tyydyttävissä työtehtävissä.” –V2

”Toivoisin olevani työelämässä ja viimeisteleväni opintoja.” –V3

”Valmistunut toisen alan koulutuksesta, lapsia tulossa, asuntolainaa muutama vuosi lyhentämättä” --V4

”Toivon mukaan olen valmistunut yliopistolta ja ehtinyt hankkimaan jo muutamman vuoden työkokemusta uudelta alalta.” –V5

”Haluaisin olla vastavalmistunut (toisen alan ammattilainen) ja valmistunut musiikkipedagogi. Toivoisin, että olisin tehnyt jonkin verran klarinetinsoitonopettajan töitä toisien opintojeni ohella. Toivon kuitenkin, että viiden vuoden kuluttua saan töitä toisen alan ammattilaisena.” –V6

”Klarinetinsoitonopettajan virka jossain musiikkiopistossa olisi kiva” –V7

”Sibelius-Akatemiassa jatkamassa musiikin opintojani.” –V8

K7. Minkälaisessa tilanteessa et missään nimessä haluaisi olla viiden vuoden kuluttua?

Kuusi vastaajaa (V1, V2, V3, V4, V6 ja V7) on maininnut vastauksessaan työttömyyden, mikä voi osoittaa työllistymisestä murehtimista ja työllisyyden pelkäämistä. On myös mahdollista, että työttömyys sai paljon mainintoja siksi, että kyselyyn osallistuminen on aktivoanut työllistymiseen liittyvää pohdintaa. Työttömyyden lisäksi vastaajat ovat maininneet, etteivät halua olla vailla opiskelupaikkaa, sairaana, vailla suuntaa tai vailla motivaatiota. V5 vastasi, ettei halua tehdä asioita, joista ei oikeasti pidä ja V8 jätti vastamatta kysymykseen.

”Samassa lähtöpisteessä, jossa olin valmistuttuani amk:sta, jolloin olin juuri suorittanut mielestäni haastavan tutkinnon tietäen, etten voi työllistyä sen avulla.” –V3

”Raapia töitä mistä saa, miettiä joka vuokrasopimusta kirjoittaessa, mahdollanko olla täällä enää vuoden päästä.” –V4

”Tilanteessa, jossa kokisin tekeväni sellaisia asioita, joista en oikeasti pidä.” –V5

Taulukko 10.

K13. Ajattele tulevaisuuttasi klarinettipedagogina ja valitse molemmista sarakkeista 3-5 asiaa, jotka kuvailevat tuntemuksiasi ja ajatuksiasi	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
onnellisuus					n/a		x	
hyvä taloudellinen tilanne					n/a			x
kutsumusammatti		x	x	x	n/a		x	
positiivinen imago	x				n/a			
itsensä toteuttaminen	x	x			n/a			x
tunne, että on taitava			x	x	n/a	x		
tunne, että on erityinen		x			n/a			x
itsensä kehittäminen		x			n/a			x
töiden helppous				x	n/a			
itsensä haastaminen	x		x		n/a	x	x	x
jatkokouluttautuminen					n/a		x	x
ylpeys ammatistaan					n/a		x	

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
ahdistuneisuus		x			n/a			
epävarmuus tulevaisuudesta	x	x	x	x	n/a	x		x
huono taloudellinen tilanne			x	x	n/a	x	x	
ammatti, joka ei kiinnosta	x				n/a			
katkeroituminen			x		n/a			
riittämättömyyden tunne	x	x			n/a			
huono itsetunto		x			n/a			
pätkätyöt			x	x	n/a		x	x
liian vaikea työ					n/a			x
tylsistyttävä työ			x		n/a			
heikot jatkokoulutusmahdollisuudet				x	n/a			
heikot ylenemisen mahdollisuudet				x	n/a		x	
epämiellyttävä työympäristö					n/a			x
osaamisensa menettäminen					n/a	x		

Taulukossa on esitetty vain ne kohdat, joita on valittu. Itsensä haastaminen sai 5/7 valintaa ja kutsumusammatti 4/7 valintaa (positiiviset valinnat). Epävarmuus tulevaisuudesta sai 6/7 valintaa, huono taloudellinen tilanne 4/7 valintaa ja pätkätyöt 4/7 valintaa (negatiiviset valinnat). Klarinettipedagogina työskennellessä vastaajat näkevät itsensä haastamisen sekä kutsumusammattissaan työskentelyn tärkeimpinä positiivisina tuntemuksinaan. Negatiivisista tuntemuksista epävarmuuden on maininnut kuusi vastaajaa seitsemästä, mikä on 86 prosenttia. Venkula (2005) on tutkiessaan epävarmuuden ja varmuuden käsitteitä, tullut siihen tulokseen, että epävarmuus aiheuttaa ihmisessä turvattomuutta ja ahdistusta eli hämmennyksen ja neuvottoman tilan. (Venkula 2005, 32-33.) Tällaisessa tilassa töiden tekeminen voi tuntua luonnollisestikin raskaalta, erityisesti

yhdistettynä pelkoon taloudellisesta epävarmuudesta sekä epävarmuudesta töiden jatkuvuuden suhteen, jotka oli mainittu kahdeksannessa kysymyksessä.

Taulukko 11.

K14. Ajattele tulevaisuuttasi muussa kuin klarinettipedagogin ammatissa (toinen opiskelemasi ala) ja valitse molemmista sarakkeista 3-5 asiaa, jotka kuvailevat tuntemuksiasi ja ajatuksiasi	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
onnellisuus	x				n/a			n/a
varmuus tulevaisuudesta				x	n/a	x	x	n/a
hyvä taloudellinen tilanne				x	n/a		x	n/a
kutsumusammatti	x			x	n/a			n/a
unelmien toteutuminen					n/a	x		n/a
positiivinen imago					n/a	x		n/a
itsevarmuus			x		n/a			n/a
itsensä toteuttaminen	x		x		n/a			n/a
tunne, että on taitava	x	x			n/a			n/a
itsensä kehittäminen		x	x		n/a			n/a
loppuelämän ammatti				x	n/a		x	n/a
itsensä haastaminen		x			n/a	x		n/a
jatkokouluttautuminen		x		x	n/a			n/a
ylpeys ammatistaan					n/a	x		n/a
ylenemisen mahdollisuus			x		n/a			n/a

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
ahdistuneisuus					n/a	n/a		x
epävarmuus tulevaisuudesta		x			n/a	n/a		x
tulevaisuuden pelko			x		n/a	n/a		x
ammatti, joka ei kiinnosta					n/a	n/a	x	x
ammattinsa häpeäminen					n/a	n/a		x
riittämättömyyden tunne			x	x	n/a	n/a		x
huono itsetunto		x			n/a	n/a		x
pätkätyöt	x	x			n/a	n/a		
heikot jatkokoulutusmahdollisuudet	x				n/a	n/a		
heikot ylenemisen mahdollisuudet					n/a	n/a	x	
arvostuksen puute	x				n/a	n/a	x	
epämiellyttävä työympäristö			x	x	n/a	n/a		
osaamisensa menettäminen					n/a	n/a	x	
pitkät työpäivät				x	n/a	n/a		x

Vastauksista ei ole mahdollista saada yhteenvetoa, koska ne ovat ripoteltuja ja toisistaan poikkeavia. Tämä on valitettavaa, mutta ymmärrettävää, sillä kysymys kohdistuu toiseen kuin musiikin alaan ja vastaajien toiset alat ovat erilaisia. Kysymyksen taustalla oli pohdintani siitä, onko mahdollista löytää yhteneväisyyksiä klarinettipedagogiopiskelijoiden

uuteen alaan liittyen. Vastausten perusteella yhteneväisyyksiä ei löytynyt, mutta on mahdollista, että yhteneväisyyksiä olisi havaittavissa suuremman kohdejoukon kohdalla.

K15. Kuvaile lisäksi omin sanoin tuntemuksiasi, jos kuvittelet tulevaisuutta klarinettipedagogin työtehtävissä valmistumisesi jälkeen.

Klarinettipedagogin ammattia ja tulevaisuutta ajatellessa matala palkka ja heikko työllistymistilanne sekä kilpailullisuus saivat edelleen mainintoja, mutta kokonaisuutta tarkastellessa ajatukset ja suhtautuminen olivat melko positiivisia uravalinnan suhteen. Pedagogisuus ja musiikin parissa monipuolinen työskentely korostuvat tärkeiksi ominaisuuksiksi usean vastaajan kohdalla, kuten myös lasten ja nuorten parissa työskentely. Osa vastaajista kuitenkin kertoi suoraan, että klarinettipedagogin ammattia on vaikea ajatella omalle kohdalleen.

”En usko, että tulen tekemään niitä töitä.” –V1

”Mieleen tulevat ainakin heikkenevä työllisyystilanne ja tiukka kilpailu. Toisaalta alaan liittyy paljon mahdollisuuksia, kuten jatkuva itsensä kehittäminen ja monipuoliset työskentelynäkymät sekä ainakin teoreettiset mahdollisuudet toimia myös yksityisyrittäjänä.” –V2

”Minun on vaikea kuvitella itseäni klarinettipedagogin työtehtävässä, koska olen luopunut siitä itsessäni. Muusikon ammatti-identiteetistä minun oli pakko luopua täysin, jotta voisin täyspainoisesti haaveilla muusta ja pyrkiä toteuttamaan muita haaveita”. –V3

”Oppilaista riippuen homma voisi olla kovinkin palkitsevaa, mutta kuvittelin fiilisten olevan myös hiukan epävarmat omaan taloudelliseen selviämiseen liittyen. Voisin kuvitella myös rakkauden musiikkiin hieman heikkenevän, kun musiikillinen tekeminen ei nyt varsinaisesti ole ihan omaehtoista ja itsensä toteuttamiseen ei ole niin paljon mahdollisuuksia” –V4

”Ehkä klarinettiopettajan sivutoimi voisi olla ihan kiva muoto pitää musiikki mukana arjessa, jos joskus tekee kokonaan muun alan hommia. En ehkä näe itseäni täysipäiväisenä klarinetinsoitonopettajan.” –V5

”Uskon, että pärjäisin klarinettipedagogina, mutta se vaatisi paljon työtä ja rankkoja päiviä. Varmasti saisin töitä freelancepohjalla esim tuntiopettajana eri musiikkiopistoissa, mutta se on rankkaa ja varmuutta siitä ei ole. Joutuisin puskemaan itseäni eteenpäin (mikä ei välttämättä ole huono asia), mutta se tuntuu pidemmän päälle raskaalta ajatukselta. Toivoisin siinä tapauksessa, että olisi opettajantöiden ohella mieluisia soittoprojekteja, joiden avulla voisi ylläpitää omaa soittokuntoaan.” –V6

”Klarinettipedagogin työ on aika rentoa ja kivaa, mutta toisaalta jos työn haluaa tehdä hyvin ja on siitä innostunut, on siinä rajattomasti mahdollisuuksia keksiä aina uusia projekteja, opetustyyliä tai laajentaa omaa osaamisestaan esimerkiksi orkesterin johtamisessa. Pidän siitä, että minulla on paljon vapauksia. Oppilaat ovat todella erilaisia ja tykkään siitä, että yksilöopetuksessa minulla on aikaa rakentaa opetus jokaisen oppilaan tavoitteiden ja taitojen mukaan. Tykkään myös työstä missä voin toimia erikäisten lasten ja nuorten kanssa. Huolta aiheuttavat vähäiset työmahdollisuudet sekä suhteellisen matala palkka. Lyhyet työpäivät mahdollistavat kuitenkin esimerkiksi keikkailun tai peruskoulussa tuntiopettajana toimimisen, useat soitonopettajat myös opettavat monessa musiikkiopistossa, jolloin työtuntien määrä ja palkka kasvaa. Itsekin tunnen, että voisin tehdä enemmän kuin virkaan kuuluvat 23 opetustuntia viikossa, jos töitä vain olisi. Pieni epäily on kuitenkin edelleen siitä, tuntuuko työ edelleen motivoivalta esim 20 vuoden jälkeen. Tämä mahdollisuus liittyy kuitenkin jokaiseen ammattiin. Soitonopettajan työ kiinnostaa kuitenkin tällä hetkellä huomattavasti enemmän kuin mikään toinen työ. Kuitenkin toinen koulutus antaa minulle takaportin ja mahdollisuuden vaihtaa alaa, vaikken tällä hetkellä sitä haluakaan käyttää.” –V7

V8 ei vastannut kysymykseen .

K16. Kuvaile lisäksi omin sanoin tuntemuksiasi, jos kuvittelet tulevaisuutta toisen opiskelemasi alan työtehtävissä valmistumisesi jälkeen.

Klarinettipedagogin alaan liittyvät ajatukset olivat siis esimerkkien valossa melko positiivisia, mutta vastaajien mietteet heidän toisesta alastaan ja erityisesti toisen alan tarjoa-

masta tulevaisuudesta olivat mielestäni vielä myönteisempiä. Yli puolet vastaajista mainitsivat toisella alalla olevan klarinettipedagogin uraan verrattuna paremmat työllisyysmahdollisuudet useasta eri näkökulmasta käsin. Kaksi vastaajaa (V7 ja V8) mainitsivat toisen alan tuntuvan vähemmän kiinnostavalta verrattuna klarinettipedagogin työhön, ja yksi vastaaja (V5) ei osannut kuvitella tekevänsä toisen alan töitä, sillä klarinetinsoitto tuntuu niin suurelta osalta arkea.

”Tulevaisuuteni näyttää todella hyvältä ja pidän nykyisestä työstäni niin paljon, että se ei edes tunnu työltä” –V1

”Toisen alan työtehtävissä uskoisin ja toivoisin saavani itsestäni ja kapasiteetistani enemmän irti. Uskon, että monipuolisempi ja monialaisempi osaaminen laajentavat työllistymismahdollisuuksiani” –V2

”Minulle ei ole vielä kirkastunut täysin, millaisessa työtehtävissä haluan olla valmistuttuani nykyisestä opiskelupaikasta. Olen kuitenkin ymmärtänyt, että omalle alalle työllistymistä tärkeämpää on säännöllinen kyvykkyyden ja onnistumisen tunne työssä, päivittäiset haasteet, hyvä työyhteisö, työtehtävien dynaamisuus ja työn jatkumisen varmuus” –V3

”Pakkohan se on sanoa, että taloudellinen varmuus kutkuttaa. Tietyllä tavalla ammatti on varmasti rankempi kuin klarinettipedagogilla, mutta huolet on luultavasti helpompi jättää työpaikalle. Ylenemis- ja jatkokoulutusmahdollisuudet ovat käytännössä rajattomat. Asuinpaikkakuntaa ei tarvitse vaihtaa työpaikan mukaan. Lisäksi työkyky ei ole yhtä riippuvainen fyysisestä kunnosta.” –V4

”Työtilanne on ainakin parempi ja jos miettii sellaista tilannetta, että haluaisi muuttaa takaisin kotikonnuille Helsingistä, niin täysipäiväisen työn löytäminen uudella koulutuksella on taatusti helpompaa. Mutta klarinetin soitto on ollut ja on edelleen niin iso osa arkea, että muihin hommiin lähteminen tuntuu varmasti aika erikoiselta.” –V5

”Tuntuu siltä, että tulevaisuuteni on ”taattu” ja että saan turvallisen ja säännöllisen arkielämän jännittävän ja kiinnostavan alan parissa.” –V6

”Työ olisi varmasti myös ihan kivaa, mutta paljon raskaampaa eikä niin kiinnostavaa. Soitonopettajalla on mielestäni enemmän vapauksia.” –V7

”Ehkä hieman tylsää, mutta rehellistä ja hyvää työtä.” –V8

Yllä olevan kysymyksen ja siihen liittyvien vastausten oli tarkoituksena täydentää kysymystä K14, missä pyysin vastaajia valitsemaan valmiista vaihtoehdoista toiseen alaan liittyviä tunnetiloja. Vaikka K14:n vastauksista ei ollut mahdollista tehdä yhteenvetoa, on yllä olevista vastauksista mielestäni selkeästi nähtävillä paremman taloudellisen tilanteen tärkeys yhdistettynä itsensä toteuttamiseen. Tästä voi mielestäni vetää johtopäätöksen, että mikäli klarinettipedagogin vakituista työtä olisi enemmän tarjolla ja mikäli klarinettipedagogien palkka olisi kilpailukykyisempää, suurin osa tämän opinnäytetyön vastaajista valitsisi todennäköisesti ammatikseen klarinettipedagogin työn.

6 Pohdinta ja yhteenveto

Tietä käyden tien on vanki. Vapaa on vain umpihanki.

- Aaro Hellaakoski

Musiikkipedagogiopintojeni aikana minua mietitytti muusikkojen ja musiikkipedagogien sekä erityisesti nykyisten ja tulevien klarinettipedagogien työllisyystilanne. Halusin opinnäytetyössäni selvittää klarinettipedagogiopiskelijoiden alan vaihtoon liittyviä ajatuksia ja mielipiteitä sekä syitä siihen, miksi jotkut kanssaopiskelijat olivat päätyneet opiskelemaan toista alaa klarinettipedagogiopintojensa rinnalle. Rajasin opinnäytetyöni koskemaan sellaisia klarinetinsoitin opiskelijoita, jotka opinnäytetyön teon aikana opiskelivat tai olivat vuosien 2010 – 2015 aikana opiskelleet klarinettipedagogiksi. Työ on rakentunut neljän aihealueen ympärille. Näitä ovat (1) taustat hakeutumiselle kolmannen asteen oppilaitokseen musiikkialalle, (2) klarinettipedagogiopinnot ja niihin liittyvät ajatukset ja tuntemukset, (3) toiseen opiskelupaikkaan päätyminen ja tähän liittyvät ajatukset ja tuntemukset sekä (4) näkemys tulevaisuudesta. Aineistonkeruutapana on toiminut kyselylomake, ja vastaukset on kerätty syksyn 2015 aikana.

Opinnäytetyön kirjoittamisen aikana tutustuin aikaisempiin saman aihealueen opinnäytetöihin, artikkeleihin ja tutkimuksiin. Näiden perusteella voidaan mielestäni todeta, että

pedagogien työllistymistä on selvitetty laajasti erilaisista näkökulmista käsin, joskaan luotettavia pitkän aikavälin ennusteita muusikkojen tai musiikkipedagogien työllistymisestä ei voida tehdä. Selvitin lisäksi musiikin opiskelumahdollisuuksia Suomessa, syitä johonkin tiettyyn oppilaitokseen hakeutumiselle sekä näkemyksiä koulutusmäärien oikeellisuudesta ja työllistymisestä. Havaitsin, että Suomessa on monipuoliset mahdollisuuden opiskella musiikkia, ja opiskelupaikan valinnassa tärkeimpiä kriteerejä ovat oppilaitoksen sijainti, maine ja koulutussuuntaus. Koulutusmäärien oikeellisuutta arvioitaessa olisi tärkeää ymmärtää, että suurin osa musiikkialalta valmistuneista omaa jo ennestään musiikkialan koulutusta, sillä alalla on runsaasti monimuotoista, täydentävää ja osittain myös limittäistä koulutustarjontaa. Lisäksi vaikka musiikkialalle koulutetut työllistyvätkin pääsääntöisesti musiikkialalle ja musiikin ammatteihin, ei vakinaista työtä ole välttämättä tarjolla. Työttömyyden lisäksi ongelmia aiheuttavat suuri määrä osa- ja määräaikaisuuksia ja huonot työehdot. Toisaalta kävi ilmi, että yleinen keskustelu musiikin alan huonosta tilanteesta on usein omaksuttu ilman omakohtaista kokemusta. Lisäksi uuden sukupolven työelämän tavoitteena ei enää ole ansioiden tai korkean työn statuksen tavoittelu, vaan itsensä toteuttaminen ja mielenkiintoisten asioiden parissa työskentely. Joihinkin työllistymiseen liittyvä epävarmuus voi kuitenkin aiheuttaa ahdistusta ja siksi ei voida vetää yhtä ainoaa johtopäätöstä musiikin alan työllistämistä.

”Sinällään alan vaihtaminen ei ole mikään tavoite, vaan tavoitteena on elää sellaista arkea, jossa pystyy aidosti olemaan innostunut niistä asioista joita tekee. Jos musiikki on päällimmäisin intressini, niin toivon voivani työskennellä edelleen sen parissa.” –V5

Analysoin kyselylomakkeen vastaukset siis yllämainittujen teemojen mukaisesti. Vastauksista kävi ilmi, että kaikki vastaajat ovat opiskelleet musiikkia ennen hakeutumistaan ammattikorkeakouluopintoihin. Merkittävimmät syyt ammattikorkeakoulun musiikkipedagogilinjalle hakeutumiselle olivat koulutuspaikan sijainti sekä halu opiskella pedagogiksi. Suurin osa vastaajista ei vielä tässä vaiheessa suunnitellut hakeutuvansa muihin kuin musiikin alan opintoihin.

Kaikilla vastaajilla oli positiiviset kokemukset musiikkipedagogiopinnoistaan, ja he arvioivat osaamisensa klarinettipedagogina hyväksi. Opintojen valmistaminen työelämään ja tyytyväisyys klarinettipedagogiopintojen sisältöön saivat myös hyvän arvosanan. Mielenkiintoista on, että puolet vastaajista kokivat toista alaa opiskeltuaan klarinettipedagogiopintojen alkaneen tuntua entistä mielekkäimmiltä. Näissä tapauksissa toisen alan

opiskelu on siis vaikuttanut positiivisesti klarinettipedagogiopintojen jatkuvuuteen ja tulevaisuuden ammatinvalintaan. Lisäksi vain alle puolet ovat harkinneet jättävänsä klarinettipedagogiopintonsa kesken aloitettuaan toisen alan opinnot.

”Valmistuttuani klarinettipedagogiksi en enää koe pelkoa etten saisi oman alan töitä, koska käsite on osoittautunut myytiksi.”-V3

Syitä toisen alan opintoihin hakeutumiselle oli useita. Suurin osa vastaajista kertoi haluavansa opiskella tieteellisempää alaa, ja tämä oli myös painokertoimena toiseksi merkittävin syy. Puolet vastaajista ei enää olleet kiinnostuneita klarinettipedagogiopinnoistaan, mutta silti tämä muodostui painokertoimeltaan merkittävimmäksi syyksi. Puolet vastaajista pelkäsi työttömyyttä valmistumisensa jälkeen ja puolet pelkäsi huonoa taloudellista tilannetta. Näiden painokerroin oli edellisiä pienempi, mutta silti merkittävä. Vastausten perusteella voidaan mielestäni todeta, että klarinettipedagogit ovat hakeutuneet toisen alan opintoihin suurimmaksi osaksi siksi, että he pelkäävät klarinettipedagogiamatin mukanaan tuomaa taloudellista epävarmuutta sekä halusta saavuttaa korkeampi koulutus. Kukaan vastaajista ei kokenut, etteikö olisi tarpeeksi hyvä pedagogi.

”Muusikolle pahinta on töiden saannin epävarmuus, mikä häiritsee koko ajan oloa. Yritän itse keskittyä konkreettisiin opiskeluun liittyviin asioihin, ja ajatella keikat ja sijaisuudet ekstrana.” –V8

Vastaajat mainitsivat seuraavia tunnetiloja kuvaillessaan tuntemuksia toiseen opiskelupaikkaan hakemisen harkintavaiheessa: erilaisuuden ja monipuolisuuden kaipuu, pettymys, kyvyttömyys muissa tehtävissä, toiveikkuus, jännittyneisyys, epävarmuus, tyytymättömyys, viha ja nöyryytys. Saadessaan tietää tullessa hyväksytyksi toiseen opiskelupaikkaan, vastaajat mainitsivat seuraavia tunnetiloja: ilo, helpottuneisuus, yllättyneisyys helpotuksen tunteesta, innostuneisuus, huolettomuus tulevaisuuteen liittyen sekä myös ilmeettömyys ja tapahtuneen käsittämättömyys, joista kaksi jälkimmäistä viittaavat mielestäni alkujärkytykseen.

Tulevaisuuden huolen aiheisiin liittyvissä kysymyksissä lähes kaikki vastaajat mainitsivat työpaikkaan, työllistymiseen ja työelämään liittyvän asian, mikä voi johtua työttömyyden pelkäämisestä, työllistymisen arvostamisesta tai toisaalta siitä, että työhön liittyvät pohdinnat ovat aktivoituneet kyselyyn vastattaessa. Lähes kaikki vastaajat myös kertoivat tuntevansa epävarmuutta tulevaisuudesta. Näiden lisäksi vastaajat mainitsivat, etteivät

halua olla vailla opiskelupaikkaa, sairaana, vailla suuntaa tai vailla motivaatiota. Positiivisia tuntemuksia pohtiessa, pedagogisuus ja musiikin parissa monipuolinen työskentely korostuvat tärkeiksi ominaisuuksiksi usean vastaajan kohdalla, kuten myös lasten ja nuorten parissa työskentely.

Klarinettipedagogin alaan liittyvät ajatukset olivat vastaajien esimerkkien valossa melko positiivisia, mutta vastaajien mielteet heidän toisesta alastaan ja erityisesti toisen alan tarjoamasta tulevaisuudesta olivat mielestäni vielä myönteisempiä. Yli puolet vastaajista mainitsivat toisella alalla olevan klarinettipedagogin uraan verrattuna paremmat työllisyysmahdollisuudet useasta eri näkökulmasta käsin. Vastauksista voidaan mielestäni päätellä, että mikäli klarinettipedagogin vakituista työtä olisi enemmän tarjolla ja mikäli klarinettipedagogien palkka olisi kilpailukykyisempää, suurin osa tämän opinnäytetyön vastaajista valitsisi todennäköisesti ammatikseen klarinettipedagogin työn.

”Työllistyminen on minulle tärkeintä, en voisi kuvitellakaan eläväni työttömänä, ja työttömyys kuuluu yhä pahimpiin pelkoihini. Jos työllistymistä ja kohtuullisen elämänlaadun saavuttamista voitaisiin pitää realistisena vaihtoehtona klarinettipedagogille, en usko, että olisin jatkanut opintoja ainaakaan heti amk:sta valmistumisen jälkeen, vaan pyrkinyt saamaan klarinettipedagogin töitä.” –V2

Opintojeni ohella kuulin jatkuvaa keskustelua muutoksista, mutta ennen opinnäytetyöni kirjoittamista en konkreettisesti tiennyt mitä muutokset pitävät sisällään. Tulevana musiikkipedagogina koin velvollisuudeksi olla ajan tasalla alaan liittyvistä uudistuksista ja siksi kävin huolellisesti läpi hallituksen suunnitelmat ammattikorkeakoulujen ja erityisesti musiikin alan opintojen varalle. Nyt ymmärrän paremmin, kuinka ja miksi jatkuvat leikkaukset vaikuttavat tutkintorakenteiden muutoksiin ja opiskeluihin. Hämmästyin lukiesani kriteereitä ammattikorkeakoulujen rahoituksen saantiin liittyen, sillä määritellyt tavoitteita on mielestäni sitä vaikeampaa saavuttaa, mitä enemmän toimintaa supistetaan.

Tutustuessani muiden musiikinopiskelijoiden opinnäytetöihin liittyen musiikkipedagogien työllistymiseen, havaitsin että monet muutkin musiikkipedagogit ympäri Suomen pohtivat samoja asioita kuin minäkin. Olisi mielenkiintoista selvittää, mitä Suomen ammattikorkeakouluista valmistuvat musiikkipedagogit ajattelevat työllistymisestään viime vuosien muutosten jälkeen. Opinnäytetyötäni tehdessä huomasin usein pohtivani, mitäköhän musiikin alan opiskelijoille oikeasti kuuluu ja kuinkakohan he yleisesti voivat. Musiikin

alalla luovuus, pitkäjänteisyys, motivaatio sekä rauhallinen mieli ovat mielestäni tärkeimpiä tekijöitä oman kehittymisensä kannalta. Mahtavatko musiikin alan opiskelijat onnistua säilyttämään luottavaisen ja rauhallisen mielen kaiken tämän epävarmuuden keskellä myös sellaisina kausina, jolloin soitto tai laulu ei kulje tai esimerkiksi paikat ovat kipeänä.

Olen itse pohtinut, pitäisikö uskaltaa valita musiikin ala ja luottaa omaan työllistymiseen vai tiedostaa käytännön tasolla se fakta, ettei töitä tule riittämään kaikille. Olen myös pohtinut, tulisinko kokemaan itseni muita heikommaksi mikäli päättäisin vaihtaa alaa vai olisiko päätös päinvastoin vahvuutta ja taloudellisen vastuun kantamista tulevaisuudesta. Onneksi uravalintapäätösten ei tarvitse olla pysyviä kumpaankaan suuntaan, eikä kahden ammatin yhdistäminenäkään ole meidän sukupolvelle enää epätavallista. Toivon itselleni tämän opinnäytetyön myötä jaksamista, rohkeutta ja rauhaa valitsemalleni tielle.

Lähteet

Ahvenjärvi Sauli 2013. Klassisen musiikin koulutus säilytettävä. Turun sanomat. Saatavissa: <<http://www.ts.fi/mielipiteet/lukijoilta/517384/Klassisen+musiikin+AMKkoulu-tus+sailytettava>>. [Luettu 29.1.2016].

Alasuutari Pertti 1999. Laadullinen tutkimus. Vastapaino. Tampere. 42-43, 47-48.

Ammattikorkeakoulu-uudistuksen aikataulu, 2014. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Saatavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/ammattikorkeakoulu_uudistus/aikataulu/?lang=fi>. [Luettu 29.1.2016].

On Being a Scientist 1995. Committee on the Conduct of Science. National Academy of Sciences. Washington. 126-145

Cox Tom 1978. Stress. Macmillian education. London. 26.

Eteläpelto Anneli, Collin Kaija & Saarinen Jaana 2007. Johdanto. Teoksessa Eteläpelto Anneli, Collin Kaija & Saarninen Jaana (toim.) Työ, identiteetti ja oppiminen. WSOY Oppimateriaalit Oy. Helsinki. 10.

Eskola Jari & Suoranta Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino. Tampere. 178.

Hallitusneuvoksen muistio 25.11.2013, liite 1. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Saatavissa: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/ammattikorkeakoulu_uudistus/aineistot/liitteet/asetuksen_947_muistio.pdf>. [Luettu 28.1.2016].

Hirsjärvi Sirkka, Remes Pirkko ja Sajavaara Paula 1996. Tutki ja kirjoita. Tammi. Helsinki. 44.

Julkunen Raija 2007. Työ – talouden ja minän välissä. Teoksessa Eteläpelto Anneli, Collin Kaija & Saarninen Jaana (toim.) Työ, identiteetti ja oppiminen. WSOY Oppimateriaalit Oy. Helsinki. 42.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2015. Musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma 2015. Saatavilla: <<http://opinto-oppaat.jamk.fi/fi/opinto-opas-amk/tutkinto-ohjelmat-ja-opintotarjonta/suomenkieliset-opsit/2015-2016/musiikkipedagogi/>>. [Luettu 29.1.2016.]

Karhunen Paula 2005. Musiikin koulutuksesta työelämään. Kyselytutkimus toisen ase-teen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista. Taiteen keskustoimikunta. Helsinki. 11, 18-22, 63-66.

Karjalainen Noora 2008. Palapelin kokoamista. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadiasta valmistuneiden huilupedagogien valmistumisen jälkeinen työelämä, jatkokoulutus ja koulutustyytyväisyys. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. Helsinki.

Keränen Päivi 2014. Lukijalle. Teoksessa Keränen Päivi, Sääntti Risto, Rantala Matti & Vilkkuna Anna-Maria (toim.) Reittejä työelämän murroksessa. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Helsinki. 8.

Kettunen Heli 2012. Alttoviulisti eksyksissä. Alttoviuluopetuksen tulevaisuudennäkymiä Pohjois-Suomessa. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Oulu.

Kuula Arja 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Vastapaino. Jyväskylä. 214.

Kyriacou, Chris & Sutcliffe, John. 1977. Teacher stress: a review. Educational Review. Vol. 29, 4. 299-306.

Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta 325/2015. Saatavilla: <<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150325>>. [Luettu 28.1.2016].

Mannermaa Maria 2012. Mikä meitä laulattaa? Ammatillista alaa vaihtaneiden laulunopiskelijoiden tutkintoon johtaville lauluopinnoilleen antamia merkityksiä. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Oulu.

Manninen Minna & Perintö Emmi 2012. Nuorten näkemyksiä työelämästä: odotukset, kokemukset ja haasteet. Haaga Helia ammattikorkeakoulu. Helsinki.

Metropolia Ammattikorkeakoulu 2015. Opinto-opas: Musiikki, soiton- ja laulunopetus. Saatavilla: <<http://opinto-opas-ops.metropolia.fi/index.php/fi/88094/fi/70424/KXF15S1/1576/year/2015>>. [Luettu 29.1.2016].

Mitä opintojen jälkeen? 2016. Opintopolku. Saatavissa: <<https://opintopolku.fi/wp/valintojen-tuki/mita-peruskoulun-jalkeen-2>>. [Luettu 28.1.2016].

Musiikinopetus Suomessa 2016. Suomen muusikkojen liitto. Saatavissa: <<http://www.musiikinopetus.fi/fi/opiskelu/ammattikorkeakoulut>>. [Luettu 28.1.2016].

Musiikkipedagogi 2016. Opintopolku. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/haku/musiikkipedagogi?page=1&facetFilters=teachingLangCode_ffm:FI&tab=los>. [Luettu 28.1.2016].

Mäkelä Klaus 1990. Kvalitatiivisen aineiston arviointiperusteet. Teoksessa Mäkelä Klaus (toim). Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. Gaudeamus. Helsinki. 47.

Mäkelä Elisa 2012. Töitä muusikolle? Kyselytutkimus työllistymisestä Oulun seudun ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelmasta valmistuneille. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Oulu.

Nikoskinen Elina 2008. Humanistisesta ammattikorkeakoulusta työelämään. Yhteisöpedagogien (AMK) työelämään sijoittuminen, koulutuskokemukset ja jatko-opintosuunnitelmat. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Helsinki

Oulun ammattikorkeakoulu 2015. Opinto-opas: Musiikin tutkinto-ohjelma, musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto. Saatavilla: <<https://www.oamk.fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/?koulutus=mus2015-ped&lk=s2015>>. [Luettu 29.1.2016].

Poutanen Tanja 2014. Uraohjausta intohimoa, ei vain koulutusta vastaavaan työhön. Teoksessa Keränen Päivi, Sääntti Risto, Rantala Matti & Vilkuna Anna-Maria (toim.) Reittejä työelämän murroksessa. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Helsinki. 77.

Purma Ranja 2012. Kyllä hyvät aina töitä saa. Musiikkialan perustutkinnon vuosina 2005 – 2010 suorittaneiden sijoittuminen työelämään ja jatko-opintoihin. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Helsinki.

Ryhänen Heli 2007. Liikaa taiteilijoita, liian vähän rahaa. Tampereen taiteilijaseuran tiedotuslehti 2/2007. Saatavissa: <<http://www.tampereen-taiteilijaseura.fi/verkko-lehti2007b/taidekoulutus.html>> [Luettu 29.1.2016.]

Savonia-ammattikorkeakoulu 2015. Musiikkipedagogi, päivätoteutus. Saatavissa: <http://portal.savonia.fi/amk/fi/hakijalle/koulutusohjelmat/kevaan-2016-yhteishaku/musiikkipedagogi-amk-paivatoteutus?gclid=CJ_0o7ilzsoCFUIUwwodGokB-A>. [Luettu 29.1.2016.]

Sen Amartya 1993. Positional Objectivity. *Philosophy & Public Affairs* 22:2. 126-145.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2016. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo työelämässä. Saatavissa: <https://www.tem.fi/tyo/tyolainsaadanto/yhdenvertaisuus_ja_tasa-arvo_tyoelamassa>. [Luettu 28.1.2016].

Valli Raine & Perkkilä Päivi 2007. Nettikyselyt ja sosiaalinen media aineistonkeruussa. Teoksessa Aaltola Juhani & Valli Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. WS Bookwell Oy. Helsinki. 103-104.

Vastamäki Jaana 2007. Kyselylomaketutkimus: tutkimusasetelman ja mittareiden valinta. Teoksessa Aaltola Juhani & Valli Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. WS Bookwell Oy. Helsinki. 125-128.

Venkula Jaana 2005. Epävarmuudesta ja varmuudesta. Kirjapaja Oy. Helsinki. 14, 22, 26, 69.

Vesterinen Pirkko-Liisa & Suutarinen Marjaana (toim.) 2011. Y-sukupolvi työ(elämä)ssä. Johtamistaidon opisto. Vantaa. 19-20, 102.

Vähäsantanen Katja 2007. Ammatillisen opettajan ammatti-identiteetti muutoksessa. Teoksessa Eteläpelto Anneli, Collin Kaija & Saarninen Jaana (toim.) Työ, identiteetti ja oppiminen. WSOY Oppimateriaalit Oy. Helsinki. 169, 172-173.

Ylä-Lahti Jari 2009. Riittääkö töitä? Lahden ammattikorkeakoulun Musiikin laitoksen esittävän musiikin ja instrumenttiopetuksen linjalta valmistuneiden sijoittuminen työelämään. Lahden ammattikorkeakoulu. Lahti.

Kyselylomake

1. Kuinka päädyit ammattikorkeakouluun musiikkipedagogijalalle?
2. Harkitsitko jo silloin myös muita vaihtoehtoja?
3. Asteikolla 1-10 kuinka tyytyväinen olet klarinettipedagogiopintojesi sisältöön?
4. Asteikolla 1-10 kuinka hyvin klarinettipedagogiopintosi ovat valmistaneet sinua työelämään?
5. Asteikolla 1-10 millaiseksi arvioisit oman osaamisesi klarinettipedagogina?
6. Minkälaisissa tilanteissa toivoisit olevasi viiden vuoden kuluttua?
7. Minkälaisessa tilanteessa et missään nimessä haluaisi olla viiden vuoden kuluttua?
8. Mikä sai sinut hakemaan toisen alan opiskelupaikkaan? (Ympyröi 3-5 kohtaa ja numeroi tärkeimmästä vähemmän tärkeään, 1 = tärkein)
 - *klarinettipedagogin opinnot eivät enää kiinnostaneet*
 - *klarinettipedagogin opinnot olivat liian työläitä*
 - *klarinettipedagogin opinnot eivät olleet tarpeeksi haastavia*
 - *tyytymättömyys opiskeluilmaperiin*
 - *työttömyyden pelko valmistumisen jälkeen*
 - *heikon taloudellisen tilanteen pelko valmistumisen jälkeen*
 - *tunne, että ei ole tarpeeksi hyvä klarinetisti*
 - *tunne, että ei ole tarpeeksi hyvä pedagogi*
 - *halu opiskella tieteellisempää alaa*
 - *halu saavuttaa korkeampi koulutus*
 - *jokin muu, mikä?*

9. Kuvaile tuntemuksiasi silloin, kun harkitsit hakemista toiseen opiskelupaikkaan?
10. Kuvaile tuntemuksiasi silloin, kun sait tietää tulleeesi hyväksytyksi toiseen opiskelupaikkaan?
11. Minkälaisia tuntemuksia sinulla on nyt klarinettipedagogiopinnoistasi, kun opiskelet kahdessa opiskelupaikassa?
12. Oletko harkinnut jättäväsi klarinettipedagogin opintosi kesken? Miksi?
13. Ajattele tulevaisuuttasi klarinettipedagogina ja ympyröi molemmista sarakkeista 3-5 asiaa, jotka kuvailevat tuntemuksiasi ja ajatuksiasi

- *onnellisuus*
- *varmuus tulevaisuudesta*
- *hyvä taloudellinen tilanne*
- *kutsumusammatti*
- *unelmien toteutuminen*
- *positiivinen imago*
- *itsevarmuus*
- *itsensä toteuttaminen*
- *tunne, että on taitava*
- *tunne, että on erityinen*
- *itsensä kehittäminen*
- *loppuelämän ammatti*
- *töiden helpous*
- *itsensä haastaminen*
- *jatkokouluttautuminen*
- *ylpeys ammatistaan*
- *ylenemisen mahdollisuus*
- *pitkät työpäivät*
- *lyhyet työpäivät*
- *ahdistuneisuus*
- *epävarmuus tulevaisuudesta*
- *tulevaisuuden pelko*
- *huono taloudellinen tilanne*
- *ammatti, joka ei kiinnosta*
- *katkeroituminen*
- *ammattinsa häpeäminen*
- *riittämättömyyden tunne*
- *huono itsetunto*
- *pätkätyöt*
- *liian vaikea työ*
- *tylsistyttävä työ*
- *heikot jatkokoulutusmahd.*
- *heikot ylenemisen mahd.*
- *arvostuksen puute*
- *epämiellyttävä työympäristö*
- *osaamisensa menettäminen*
- *pitkät työpäivät*
- *lyhyet työpäivät*

14. Ajattele tulevaisuuttasi muussa kuin klarinettipedagogin ammatissa (toinen opiskele-
masi ala) ja ympyröi molemmista sarakkeista 3-5 asiaa, jotka kuvailevat tuntemuksiasi
ja ajatuksiasi.

• <i>onnellisuus</i>	• <i>ahdistuneisuus</i>
• <i>varmuus tulevaisuudesta</i>	• <i>epävarmuus tulevaisuudesta</i>
• <i>hyvä taloudellinen tilanne</i>	• <i>tulevaisuuden pelko</i>
• <i>kutsumusammatti</i>	• <i>huono taloudellinen tilanne</i>
• <i>unelmien toteutuminen</i>	• <i>ammatti, joka ei kiinnosta</i>
• <i>positiivinen imago</i>	• <i>katkeroituminen</i>
• <i>itsevarmuus</i>	• <i>ammattinsa häpeäminen</i>
• <i>itsensä toteuttaminen</i>	• <i>riittämättömyyden tunne</i>
• <i>tunne, että on taitava</i>	• <i>huono itsetunto</i>
• <i>tunne, että on erityinen</i>	• <i>pätkätyöt</i>
• <i>itsensä kehittäminen</i>	• <i>liian vaikea työ</i>
• <i>loppuelämän ammatti</i>	• <i>tylsistyttävä työ</i>
• <i>töiden helppous</i>	• <i>heikot jatkokoulutusmahd.</i>
• <i>itsensä haastaminen</i>	• <i>heikot ylenemisen mahd.</i>
• <i>jatkokouluttautuminen</i>	• <i>arvostuksen puute</i>
• <i>ylpeys ammatistaan</i>	• <i>epämiellyttävä työympäristö</i>
• <i>ylenemisen mahdollisuus</i>	• <i>osaamisensa menettäminen</i>
• <i>pitkät työpäivät</i>	• <i>pitkät työpäivät</i>
• <i>lyhyet työpäivät</i>	• <i>lyhyet työpäivät</i>

15. Kuvaile lisäksi omin sanoin tuntemuksiasi, jos kuvittelet tulevaisuutta klarinettipe-
dagogin työtehtävissä valmistumisesi jälkeen.

16. Kuvaile lisäksi omin sanoin tuntemuksiasi, jos kuvittelet tulevaisuutta toisen opis-
kelemasi alan työtehtävissä valmistumisesi jälkeen.

17. Ikä

18. Sukupuoli